

บทที่ ๔

เทศกาลและพิธีกรรมทางศาสนาคริสต์

ศาสนาคริสต์เป็นศาสนาที่มีผู้นับถือมากที่สุดในโลก ประมาณ ๒.๑ พันล้านคน สำหรับประเทศไทยประชาชนที่นับถือศาสนาคริสต์ คิดเป็นร้อยละ ๑.๑๙ ของประชากรทั้งหมด หรือประมาณ ๗๘๘,๓๗๖ คน จากประชากรทั้งหมด ๖๕,๙๘๑,๖๖๐ คน การประกอบพิธีกรรมของศาสนาคริสต์ ชาวไทยทั่วไปอาจจะไม่คุ้นเคย ไม่ค่อยได้เห็น อันเนื่องจากการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาของศาสนาคริสต์ส่วนใหญ่ประกอบพิธีในโบสถ์ และพิธีกรรมที่เราพอจะเห็นบ้างนั้นก็คือพิธีกรรมแต่งงาน การประกอบพิธีกรรมของศาสนาคริสต์นั้น มีระเบียบแบบแผนที่งดงาม งดงาม ชวนให้หลงใหล ขณะเดียวกันก็เต็มไปด้วยความศักดิ์สิทธิ์ ทุกพิธีจะแสดงความเคารพสูงสุดต่อพระเจ้า พิธีกรรมในศาสนาคริสต์นั้น เรียกว่า “ศีลศักดิ์สิทธิ์” อันหมายถึงเครื่องหมายภายนอกที่พระเยซูคริสต์ทรงตั้งขึ้น เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยให้คนไปสู่ความหลุดพ้นจากความทุกข์ ซึ่งจะได้กล่าวรายละเอียดต่อไป

เทศกาลในศาสนาคริสต์

เทศกาลของศาสนาคริสต์นั้นก็ไม่ได้ต่างไปจากศาสนาอื่นๆ ซึ่งก็เกิดขึ้นมาจากวันสำคัญทางศาสนาเช่นเดียวกัน เช่น เทศกาลคริสต์มาส ก็ด้วยวันคริสต์มาสเป็นวันที่ชาวคริสตชนจะต้องจัดพิธีเฉลิมฉลองยิ่งใหญ่เนื่องในวันคล้ายวันประสูติของพระเยซู จัดเป็นเทศกาลที่มีความสำคัญมากสำหรับชาวคริสต์ สำหรับเทศกาลอื่นๆ ก็เกิดขึ้นในทำนองเดียวกันนี้ ซึ่งจะกล่าวรายละเอียดแต่ละเทศกาลต่อไป

๑. เทศกาลคริสต์มาส

เทศกาลคริสต์มาสจะจัดขึ้นในวันที่ ๒๔ และ ๒๕ ธันวาคมของทุกปี ในบางประเทศคริสต์มาสอาจจะเริ่มก่อนหน้านั้นประมาณหนึ่งเดือน ช่วงเวลานี้เรียกว่า "แอดเวนท์" (มาจากภาษาละติน แปลว่า "กำลังมา") และจะสิ้นสุดลงในวันที่ ๖ มกราคมซึ่งเป็นวันที่นักปราชญ์ ๓ คนที่มาจากทิศตะวันออกนำของขวัญมามอบแก่พระกุมารเยซู ด้วยเหตุนี้ในคืนวันที่ ๖ มกราคมจึงเป็นคืนแห่งการมอบของขวัญในหลาย ๆ แห่งของโลก (เทศกาลของศาสนาคริสต์, ๒๕๕๘) เมื่อวันคริสต์มาสอันเป็นวัดสุดยอดของเทศกาลมาถึง การเฉลิมฉลองก็จะเริ่มขึ้นในช่วงเทศกาลนี้บ้านเรือนจะถูกตกแต่งให้สดใสอบอุ่นด้วยต้นคริสต์มาสที่ประดับประดาเอาไว้อย่างสวยงาม ที่ได้ต้นคริสต์มาสจะมีของขวัญวางเรียงไว้มากมายประดับบ้านและขอบเตาผิงจะถูกตกแต่งด้วยหรีดกิ่งสนและฮอลลี่ในเดนมาร์กมีการประดับกิ่งเบร์รี่ด้วยผลแอปเปิ้ลสีแดงผลเล็กๆ และคนแคว้นตั้งจิตที่เรียกว่า "ฟิสเซอร์" ในนอร์เวย์และสวีเดนมีการทำสัตว์ตัวเล็ก ๆ จากฟางแล้วผูกด้วยริบบิ้นสีแดง

พูดถึงอาหารในวันคริสต์มาสจะมีอาหารพิเศษมากมายทั้งไก่ย่างที่แสนอร่อย เนื้ออบก้อน ไตซอสแครนเบอร์รี่ ขนมพาย พุดดิ้ง เค้กและคุกกี้เป็นร้อย ๆ ชนิดที่ฝรั่งเศสมี การทำเค้กพิเศษ เป็นรูปของไม้ รสชาติเข้มข้นที่เรียกว่า **บุช เดอ โนแอล** (ขอยไม้คริสต์มาส) และหลังจากอาหารค่ำที่แสนวิเศษผ่านไป นาท้อ้นน่าระทึกใจก็มาถึงนั่นก็คือการแกะของขวัญนั่นเอง คริสต์มาสเป็นเทศกาลแห่งความสุขที่มีเรื่องให้พูดถึงไม่รู้เบื่อ สำหรับใครก็ตามที่กำลังจะฉลองเทศกาลนี้ก็ขอให้มีความสุขมาก ๆ

ทุกวันที่ ๒๕ ธันวาคมของทุกปี จะมีการฉลองรื่นเริงในหมู่คริสต์ศาสนิกชนทั่วโลก กิจกรรมในวันนี้มีแต่สิ่งที่น่ารื่นรมย์ไม่ว่าจะเป็นการกินเลี้ยง แลกของขวัญแต่งงานด้วยต้นคริสต์มาส ร้องเพลงคริสต์มาสไปจนถึงเอาถุงเท้าไปแขวนรอชั้นตากลอสผู้อารี้นำของขวัญมาใส่ไว้ให้

๑.๑ ความสำคัญของวันคริสต์มาส

วันคริสต์มาสมีความสำคัญ คือเป็นวันประสูติของพระเยซู ศาสดาของศาสนาคริสต์ พระเยซูเป็นชาวยิวประสูติในประเทศปาเลสไตน์ ซึ่งเดิมตกเป็นเมืองขึ้นของประเทศใกล้เคียงมาเป็นเวลาช้านานมีนักปราชญ์ชาวยิวหลายท่าน พยากรณ์ว่าวันหนึ่งข้างหน้าจะมีพระบุตรของพระเจ้าเสด็จลงมาปลดแอกชาวยิวให้ได้รับอิสระภาพ ในที่สุดวันนั้นก็มาถึงเมื่อพระเยซูประสูติที่หมู่บ้าน **เบธเลเฮม** แคว้นยูดา มารดาของพระองค์ชื่อ **มาเรีย** (ซึ่งเรารู้จักในนามแม่พระ) บิดาชื่อ **โยเซฟ** มีอาชีพเป็นช่างไม้ (คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพระคัมภีร์. ๒๕๐๕, หน้า ๑๐๑)

พระเยซูทรงพระปรีชาสามารถมาตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์สามารถโต้ตอบกับพระชาวยิวในด้านศาสนาได้อย่างฉะฉาน ชีวิตในตอนต้นของพระองค์ดำเนินไปอย่างเรียบง่ายทรงมีอาชีพเป็นช่างไม้ช่วยบิดาจนพระชนมายุราว **๓๐ พรรษา** จึงเสด็จออกประกาศคำสอนและทรงรักษาคนป่วยประเภทต่าง ๆ เช่น **คนตาบอด ง่อยเปลี้ย** ให้กลับเป็นปกติดังเดิม

๑.๒ เพลงคริสต์มาส

ศาสนาคริสต์เป็นศาสนาที่มีผู้นับถือมากที่สุดในโลก มีทั้งพระสงฆ์และฆราวาสเป็นผู้แต่งเพลงร้องเป็นภาษาลาติน เกิดขึ้นในศตวรรษที่ ๕ ลักษณะของเพลงเป็นแบบสง่า **เน้นถึงความหมายของการเสด็จมาของพระเยซูเจ้า** แต่ในศตวรรษที่ ๑๒ ได้มีวิวัฒนาการใหม่ในด้านเพลงนี้เริ่มในประเทศอิตาลี โดย **นักบุญฟรังซิส อัสซีซี** และนักบวช **คณะฟรังซิสกัน** เป็นผู้มีส่วนในการสนับสนุน ให้มีเพลงคริสต์มาสแบบใหม่ ซึ่งชาวบ้านชอบคือมีท่วงทำนองที่ร่าเริงกว่า และเน้นถึงความชื่นชมยินดี ในโอกาสคริสต์มาสนี้ เพลงเหล่านี้เป็นภาษาลาติน และภาษาพื้นเมือง เพลงหนึ่งที่แต่งในสมัยนั้น (แต่งคำร้องในปี ค.ศ.๑๒๗๔) และยังใช้อยู่จนถึงปัจจุบัน คือ **เพลง Oh Come, All Ye Faithful หรือ Adeste Fideles** ในภาษาลาติน เพลงคริสต์มาสที่เรานิยมร้องมากที่สุดในปัจจุบันได้

แต่งขึ้นในศตวรรษที่ ๑๙ จากประเทศเยอรมัน และประเทศอังกฤษเป็นส่วนใหญ่ เพลงที่มีชื่อเสียงมากได้แก่ เพลง **Silent Night, Holy Night**

ความเป็นมาของเพลง **Silent Night, Holy Night** คือ วันก่อนวันฉลองคริสต์มาส ของปี ค.ศ. ๑๘๑๘ คุณพ่อโจเซฟ โมห์ เจ้าอาวาสวัดที่โอเบิร์นดอฟ ประเทศออสเตรีย ได้ข่าวว่าออร์แกนในวันเสี่ยทำให้ง่วงซบร่อง ไม่สามารถร้องเพลงตามที่ซ้อมไว้ได้ คุณพ่อเองตั้งใจจะแต่งเพลงคริสต์มาสใหม่ หลังจากแต่งเสร็จ ก็เอาไปให้เพื่อนคนหนึ่งชื่อ ฟรานซ์กรูเบอร์ ที่อยู่หมู่บ้านใกล้เคียงใส่ทำนอง ในคืนวันที่ ๒๔ นั้นเอง สัตบุรุษวัดนี้ ก็ได้ฟังเพลง Silent Night เป็นครั้งแรก โดยการเล่นกีตาร์ประกอบการขับร้อง ซึ่งกลายเป็นเพลงที่นิยมมากที่สุดทั่วโลก (คริสตศาสนธรรมอัครสังฆมณฑล กรุงเทพมหานคร. ๒๕๕๐, หน้า ๘๕)

๑.๓ ชั้นตาคลอส

ชั้นตาคลอสที่เรารู้จักคุ้นเคยและเห็นภาพดังที่พรรณนามาตั้งแต่ตอนต้นเพิ่งมีกำเนิดขึ้นมาเมื่อไม่เกิน ๒๐๐ ปีนี้เอง กลุ่มคนที่สร้างเรื่องราวของวันชาติตาคลอสจนกลายเป็นตำนานสำคัญส่วนหนึ่งของเทศกาลคริสต์มาส คือ **ชาวอเมริกันเชื้อสายดัตช์**รุ่นบุกเบิกนั่นเอง

ตำนานเล่าขานเกี่ยวกับ**ชั้นตาคลอส**เริ่มขึ้นใน**สมัยคริสต์ศตวรรษที่ ๔** มีเด็กชายคนหนึ่งเกิดในหมู่บ้านไมรา ซึ่งสมัยก่อนโน้นตั้งอยู่ระหว่างเกาะโรดส์กับไซปรัส แต่ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นหมู่บ้านเดมิมีบ้านเรือนตั้งเรียงรายบนสันทรายใกล้ทะเลเมดิเตอร์เรเนียน เด็กชายผู้เกิดในหมู่บ้านเล็กๆ มีชื่อว่า **"นิโคลัส"** ชีวิตของเขาอยู่บนกองเงินกองทองเพราะพ่อแม่มีฐานะร่ำรวยไม่ช้าไม่นานพ่อแม่ก็ถึงแก่กรรม ทรัพย์สินจึงตกเป็นของเขาเพียงผู้เดียว แต่น่าแปลกที่นิโคลัสกลับมีใจโอบอ้อมอารีต่อคนยากคนจนชอบแจกสมบัติช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยากจนกลายเป็นขวัญใจของคนทุกเพศทุกวัย ครั้งนั้นก็ยังมีการครอบครัวยุโรปคนหนึ่งกำลังมีปัญหาด้วยบุตรสาวทั้ง ๓ ต้องการแต่งงานแต่ไม่มีเงินจัดพิธีให้สมเกียรติก่อนคนสุดท้าย ครอบครัวนี้จึงตกอยู่ในความทุกข์อย่างหนัก แต่เมื่อนิโคลัสทราบข่าว จึงนำทองคำใส่ถุง ๒ ถุงแอบย่องเข้าไปวางไว้ในบ้านของชายยากจนยามดึกสงัด ทำให้ ๒ สาวได้จัดพิธีแต่งงานได้อย่างใหญ่โตสมความปรารถนา ต่อมาก็ถึงเวลาของบุตรสาวคนสุดท้ายนิโคลัสก็นำถุงทองแอบมาหย่อนลงทางปล่องไฟในยามราตรี เหตุที่ต้องใช้ปล่องไฟเพราะคิณนั้นหน้าต่างปิดสนิท

จากพฤติกรรมของนิโคลัสเป็นต้นเหตุให้พ่อแม่เด็ก ๆ ในสมัยต่อมาแอบนำของขวัญวางไว้ที่เตียงนอนของลูก ๆ ในตอนกลางคืน แล้วบอกว่าชั้นตาคลอสนำของขวัญมามอบให้กลายเป็นพฤติกรรมเลียนแบบที่ยกย่องชั้นตาคลอสให้ฝังอยู่ในจิตสำนึกของเด็กๆ สืบทอดมาจนถึงปัจจุบันและนี่ก็คือ ตำนานความเป็นมาของ **กำเนิดชั้นตาคลอสบิดาแห่งวันคริสต์มาส** นั่นเอง เมื่อชาวดัตช์บางกลุ่มอพยพมาอยู่ในอเมริกาก็นำเอาความเชื่อถือศรัทธาในนักบุญนิโคลัสติดมาด้วยยังมีการเฉลิมฉลองวันเซนต์นิโคลัสกันทุกๆ ปี ในเดือนธันวาคมและในที่สุดก็ได้มีการดัดแปลงผสมผสานเข้ากับความเชื่อถือของชาวอเมริกันเชื้อสายอื่นๆ ทางแถบตะวันออกของอเมริกาตำนานเซนต์นิโคลัสก็เลยมาผูกโยงกับการ

เฉลิมฉลองเทศกาลคริสต์มาส "ซินเตอร์คลาส" ของชาวดัชต์ซึ่งต่อมาได้กร่อนกลายเป็น "ซันตาคลอส" ก็มีบทบาทและหน้าที่สำคัญ คือ แจกของขวัญแก่เด็ก ๆ ในตอนเช้าตรู่ของทุกวันคริสต์มาส ดังที่รู้ ๆ กันอยู่ ทั้งนี้ **ภาพซันตาคลอส** ภาพแรกที่ปรากฏเป็นชายแก่ใจดี เคราขาวพุงพลุ้ยใส่เฟอร์โคัท ตัวหนาสีแดงขลิบขาว หอบข้าวของพะรุงพะรังเช่นที่เราคุ้นเคยกันนั้น เป็นฝีมือการวาดจากข้อมูลทางประวัติศาสตร์ผสมผสานกับจินตนาการส่วนตัวของนักเขียนการ์ตูนชื่อดังชาวอเมริกันที่ชื่อว่า "โรมัส แนนส์" ภาพแรกของซันตาคลอสนี้ปรากฏเป็นครั้งแรกในนิตยสาร harper's illustrated weekly ปี พ.ศ.๑๘๖๓

ต่อมาเรื่องราวของซันตาคลอสก็แพร่กระจายไปสู่คริสต์ศาสนิกชนประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก จนกระทั่งหลาย ๆ ประเทศสามารถสร้างตำนานที่มีรายละเอียดแบบเอ็กซ์ลูซีฟเกี่ยวกับซันตาคลอส เป็นของตนเองเช่น ซันตาคลอสประเทศฟินแลนด์ที่เป็นที่รู้จักกันดีที่สุดซันตาคลอสมีบ้านและออฟฟิศอยู่ที่เมืองโรวานีมี เป็นเมืองท่องเที่ยวเป็นที่รู้จักกันดีอยู่ในเขตแลปแลนด์ แคว้นหนึ่งของประเทศฟินแลนด์ แต่อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าซันตาคลอสจะอยู่ที่ไหน จะเป็นของชาติใด แก่นแท้หรือสปีริตของความเป็นซันตาคลอสก็คือ **ความรัก ความเมตตา กรุณา และความสดใสรุ่งเรือง** ซึ่งเป็นของสากลสำหรับมนุษย์ทุกชาติทุกภาษาและทั่วทุกหนทุกแห่ง

เทศกาลในศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก

เทศกาลในคริสต์ศาสนานิกายโรมันคาทอลิกนั้นจะมีภาคเทศกาลที่มีการเรียกชื่อแตกต่างกันออกไปตลอดปีและในแต่ละปีก็จะไม่เหมือนกัน ซึ่งจะนำมากล่าวเป็นลำดับไป

๑. เทศกาลเตรียมรับเสด็จพระคริสตเจ้า (Advent)

เริ่มต้นวันอาทิตย์ ๔ สัปดาห์ก่อนคริสต์มาสจนถึงวันที่ ๒๔ ธันวาคมเป็นการเตรียมตัวเพื่อช่วงเวลาของพระคริสตสมภพที่กำลังจะมาถึงช่วงเวลาแห่งการเตรียมนี้ เรียกว่า "**เทศกาลเตรียมรับเสด็จ**" เรารอคอยด้วยความหวังถึงการเสด็จมาของพระเยซูเจ้า พร้อมกับพระนางมารีอา

๒. เทศกาลพระคริสตสมภพ (Christmastide)

เริ่มต้นจากวันคริสต์มาสถึงวันฉลองการรับพิธีล้างบาปของพระเยซูเจ้า ในระหว่างสัปดาห์สุดท้ายของเดือนธันวาคมและสัปดาห์แรกของเดือนมกราคม คริสตชนยังคงอยู่ในเทศกาลพระคริสตสมภพ ในช่วงเวลาแห่งความชื่นชมยินดีเหล่านี้เราจะต้อนรับการเสด็จมาของ **พระผู้ไถ่** การประกาศถึงการแสดงองค์ของพระคริสตเจ้า (God's epiphany) **พระสิริรุ่งโรจน์**ของพระเจ้ามายังแผ่นดิน ช่วงเวลาแห่งการเตรียมตัวและการเฉลิมฉลอง นำเราให้ผ่านพ้นปีเก่าและเข้าสู่ปีใหม่ สำหรับคริสตชนแล้วปีของเรามิใช่เพียงการหมุนเวียนไปของวันเวลาเท่านั้น แต่การเวียนไปจนครบรอบปีของคริสตชนคือการนำออกนอกเวลาไปสู่ความรุ่งเรืองแห่งนิรันดร์กาลในพระเจ้า

๓. เทศกาลมหาพรต (The Lent)

เริ่มจากวันพุธรับเถ้า (AshWednesday) มหาพรต คือ ช่วงเวลา ๔๐ วัน แห่งการเตรียมตัวเพื่อเข้าสู่ปีสกา เลข ๔๐ เดือนให้เราระลึกถึงฝนที่ตกตลอด ๔๐ วัน ๔๐ คีน ในสมัยโนอาห์ เพื่อชำระล้างความชั่วร้ายของแผ่นดินให้สะอาดหมดจด ๔๐ ปี แห่งการเดินทางของชาวฮีบรู ในทะเลทราย เพื่อจะเข้าสู่ดินแดนแห่งพระสัญญา ๔๐ วัน ที่พระเยซูเจ้าทรงอดอาหารและถูกประจานในถิ่นทุรกันดาร มหาพรต คือช่วงเวลาแห่งการภาวนาที่เข้มข้นการอดอาหาร การพลีกรรม และประกอบกิจศรัทธาช่วงเวลาแห่งการให้ความสดชื่นแก่โลกของเรา เพื่อไปสู่บ้านของพระเจ้า

สัปดาห์ศักดิ์สิทธิ์ (PaschalTriduum) เราคริสตชน จะรักษาวันพระเจ้านี้ได้อย่างเหนียวแน่นเราอดอาหารในวันศุกร์ศักดิ์สิทธิ์ และชิตสนิทกับพระด้วยการตื่นเฝ้าในวันเสาร์ศักดิ์สิทธิ์ เพราะเราตื่นเฝ้าและรอคอยให้การเสด็จกลับคืนพระชนมชีพในวันอาทิตย์ปีสกาที่กำลังมาถึงเราด้วยความกระหาย และโหยหาพระองค์

การร่วมชิตสนิทและการอวยพร วันศุกร์ศักดิ์สิทธิ์ วันเสาร์ศักดิ์สิทธิ์ และวันอาทิตย์ปีสกา นี้รวมเรียกว่า "PaschalTriduum" หมายถึง ๓ วันแห่งการผ่านพ้น Triduum คือหัวใจของปีพิธีกรรม ส่วนวันแห่งความตาย การถูกขังและการกลับคืนพระชนมชีพของพระเยซูคริสตเจ้า ตลอดช่วงวันอันศักดิ์สิทธิ์นี้ เราจะฉลองการเสด็จผ่านความตายของพระเยซูเจ้า (และของเรา) ด้วยการโปรดศีลล้างบาปพิธียืนยันการเป็นคริสตชน และการรับศีลมหาสนิทในช่วงปีสกา (แก่คริสตชนใหม่)

๔. เทศกาลปีสกา (Eastertime)

เริ่มจากวันอาทิตย์ปีสกาจนถึงวันอาทิตย์สมโภชพระจิตเจ้า เทศกาลปีสกา คือ ช่วงเวลา ๕๐ วัน แห่งการเฉลิมฉลอง ซึ่งอยู่ถัด Triduum นับได้ว่าเป็นเทศกาลที่เก่าแก่และงดงามที่สุดของพระศาสนจักร วันแห่งความชื่นชมยินดีของโลก ซึ่งตื่นจากการหลับใหล ๕๐ วัน (เปเนเตกอสเต) คือ สัปดาห์ที่ทวีคูณ $7 \times 7 = 49$ บวกอีก ๑ วันอาทิตย์ปีสกา

ดังนั้น เทศกาลปีสกา จึงมีวันอาทิตย์ ๘ ครั้ง (๘ วัน) ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ถึงความลึกกลับของนิรันดรภาพ แต่ละสัปดาห์เรามีวันพระเจ้า และแต่ละปี เรามีเทศกาลปีสกา ๕๐ วันแห่งการเปล่งเสียง "อัลเลลูยา" สรรเสริญพระเจ้า ๕๐ วัน แห่งการใช้ชีวิตตามบทบัญญัติแห่งความยุติธรรม และสันติสุข ซึ่งเต็มเปี่ยมในตัวเราเมื่อรวมทั้ง ๓ ช่วงเข้าด้วยกัน คือ มหาพรต สัปดาห์ศักดิ์สิทธิ์ และปีสกา จึงกลายเป็นการผลิบานที่ศักดิ์สิทธิ์ของพระศาสนจักร

๕. เทศกาลธรรมดา (Ordinary Time)

เป็นเทศกาลที่แทรกอยู่ระหว่างเทศกาลพระคริสตสมภพ กับมหาพรต และระหว่างเทศกาลปีสกากับเทศกาลเตรียมรับเสด็จพระคริสตเจ้า เป็นเวลาประมาณ ๓๔ สัปดาห์ นอกเหนือไปจากเทศกาลสำคัญของพระศาสนจักรแล้ว สัปดาห์เหล่านี้เรียกว่า เทศกาลธรรมดา

ดังนั้น ในแต่ละสัปดาห์ จึงมีการนับเป็นตัวเลข เพื่อช่วยให้เราแบ่งการอ่าน บทอ่านบท สวดต่าง ๆ ในหนังสือพิธีกรรมได้อย่างถูกต้องและรวมทั้งหนังสือสวดเป็นทางการของพระศาสนจักร ที่ เรียกว่าหนังสือทำวัตรอีกด้วย

พิธีกรรมของศาสนาคริสต์

ศาสนาคริสต์นั้นประกอบไปด้วยหลายนิกาย แต่ละนิกายก็จะมีระเบียบแบบแผนในการ ปฏิบัติพิธีกรรมในรายละเอียดที่ต่างกันไป โดยเฉพาะในฝ่ายนิกายโรมันคาทอลิกจะยึดเอาเพียง พิธีกรรมหลัก ๗ พิธี เป็นพิธีกรรมสำคัญของนิกายหรือของศาสนาและก็เรียกพิธีกรรมทั้ง ๗ นั้นว่า ศิล คักดีลิสตี ขณะที่นิกายอื่นนอกจากจะให้ความสำคัญพิธีกรรมทั้ง ๗ นั้นแล้ว ยังให้ความสำคัญพิธีกรรมที่ มีมาตั้งแต่ต้นของศาสนา ดังนี้

๑. พิธีมิสซา

พิธีมิสซา คือ พิธีบูชาขอบพระคุณในความเป็นหนึ่งเดียวกันของคริสตชน โดยมี องค์พระเยซูเจ้าเอง เป็นเครื่องบูชาเพื่อไถ่บาปแทนเรามนุษย์ อาศัยพระกาย และพระโลหิต ที่ยอมสละ และพลีชีวิตเพื่อเรา พิธีมิสซาเป็นพิธีของส่วนรวมในความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันที่คริสตชนจะ ขอบพระคุณพระเจ้า ที่ได้ทรงประทานพระบุตรของพระองค์ลงมาไถ่บาปแทนเรามนุษย์ทุกคน ใน ความเป็นจริง คำว่า “มิสซา” หมายถึง “การถูกส่งไป” เพื่อ ประกาศข่าวดี และเป็นแบบอย่าง รวมทั้ง มอบตนเอง และชีวิตให้มีคุณค่าต่อคนอื่น ๆ เช่นเดียวกันกับที่เราได้รับจากพระเจ้าความหมายที่แท้จริง ของคำว่า มิสซา จึงไม่ถูกต้องตรงกับ ที่เป็นอยู่ในเวลานี้เราจึงควรเรียกพิธีกรรมในปัจจุบันว่า “พิธีบูชา ขอบพระคุณ” (Eucharistic Celebration) โดยเน้นที่ ความหมายของพิธีกรรมว่าเป็นการขอบพระคุณ อย่างแท้จริง คือ พระเยซูเจ้า เป็นทั้งผู้ถวายและเป็นเครื่องบูชาเอง โดยผ่านทางพิธีการ หักปังบน พระแท่นเพื่อขอบพระคุณพระบิดาสำหรับการส่งพระบุตร ให้มาไถ่กู้มนุษยชาติ จะเห็นได้ว่า คำว่า มิสซาจึงไม่ตรงกับคำศัพท์ และ ความหมายทางพิธีกรรม เพียงแต่มีความเข้าใจ และถือกันมาจาก ธรรมเนียมประเพณีเดิมมากกว่าพิธีมิสซา พิธีมิสซา คริสตชนเชื่อว่า องค์พระเยซูเจ้าประทับอยู่อย่าง แท้จริงใน ๓ วิธีการ คือ

๑) จากพระวาจาของพระองค์ ในบทอ่านจากพระคัมภีร์พิธีมิสซา

๒) ระหว่างการเสกปัง และเหล้าองุ่นเป็นช่วงเวลาที่สำคัญที่สุดในการที่พระเยซูเจ้า จะสถิตอยู่ในพิธีมิสซาเพราะเป็นการ รื้อฟื้นการเลี้ยงอาหารค่ำมื้อสุดท้ายของพระเยซูเจ้า

๓) การรับศีลมหาสนิท ซึ่งเป็น “ปังทรงชีวิต”

เมื่อพิธีมิสซาสิ้นสุดแล้ว พระเยซูเจ้ายังคงประทับอยู่ใน ศีลมหาสนิทธรรมเนียมการเก็บ รักษาศีลมหาสนิทไว้หลังมิสซา จึงเกิดขึ้นเพราะความต้องการที่จะใช้เป็นศีลเสปียง สำหรับคน เจ็บป่วยและแจกศีลแก่ผู้ที่ไม่สามารถมาร่วมพิธีมิสซาฯ ได้ จึงเกิด ธรรมเนียม “การเฝ้าศีล” เกิดขึ้นใน

ภายหลังด้วยจะเห็นได้ว่า มิสซา เกี่ยวข้องโดยตรงกับชีวิตคริสตชน ไม่ใช่เฉพาะเพียงแต่พิธีกรรมภายนอกเท่านั้น หรือการบริจาคตาน คริสตชนทุกคนควรมีส่วนร่วมในพิธีกรรมต่างๆที่ประกอบขึ้นทุกขั้นตอนพิธีมิสซา

๑.๑ องค์ประกอบของพิธีมิสซา

การประกอบพิธีกรรมของพิธีกรรมมิสซามีความพิเศษ อันเนื่องมาจากต้องประกอบพิธีกรรมให้ครบองค์ประกอบ ความศักดิ์สิทธิ์ ความเป็นสิริมงคลจะได้บังเกิดมีแต่ผู้ประกอบพิธีพิธีการต่างๆ ของพิธีมิสซานั้น ประกอบด้วยภาคต่างๆ ดังนี้

๑) ภาคเริ่มพิธี

เริ่มจากเพลงแห่เข้า (ในความเป็นจริงจะไม่มีเพลงก็ได้แต่การที่มี เพลง เพื่อให้สัตบุรุษรวมเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เพื่อสรรเสริญพระเจ้า และถือเป็นการภาวนาอย่างหนึ่ง เพลงในพิธีกรรมที่ดีควรเป็นเพลงที่สื่อความหมาย ให้เข้าใจในพิธีกรรม และร่วมจิตใจได้) - คำทักทาย - การสารภาพความผิด - บทกิริเอ - (พัฒนามาจากบทลิตานีอาในยุคแรกเริ่ม) - บทกลอรีอา และจบที่บทภาวนาของประธานซึ่งเป็นช่วงเชื่อมต่อไปสู่ช่วงที่สอง ในภาควจนพิธีกรรมองค์ประกอบของพิธีมิสซาสาระโดยรวมของภาคเริ่มพิธีนี้ มีจุดประสงค์เพื่อเริ่มต้นนำ และเตรียมให้บรรดาสัตบุรุษที่ชุมนุมอยู่ด้วยกันมีความ รู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกันและเป็นการการโน้มน้าวจิตใจให้พร้อมที่จะฟังพระวาจาของพระเจ้าอย่างถูกต้องและให้เฉลิมฉลอง ศีลมหาสนิทอย่างสมควรองค์ประกอบของพิธีมิสซา

๒) ภาควจนพิธีกรรมตั้งแต่เริ่มพิธี

ภาควจนพิธีกรรมตั้งแต่เริ่มพิธีไปจนถึงบทภาวนาของประธาน (Collecta) เริ่มจากบทอ่านแรกจากพันธสัญญาเดิม บทอ่านที่สองซึ่งเป็นบทจดหมายหรือหนังสืออื่นๆ ในพันธสัญญาใหม่ และพระวรสารซึ่งถือเป็นพระวาจาของพระเจ้าที่ตรัสผ่านทางองค์พระบุตร คือ พระเยซูเจ้า การเทศน์ เตือนใจของพระสงฆ์การประกาศยืนยันความเชื่อ และบทภาวนา ของมวลชน ภาควจนพิธีกรรมนี้ เป็นส่วนหนึ่งของพิธีที่ชาวอียิปต์ปฏิบัติกันมาแต่เดิม ก่อนยุคของพระเยซูคริสตเจ้าโดย ในพิธีมิสซา จะจัดให้มี “โต๊ะพระวาจา” หรือ ธรรมาสน์ เพื่อใช้อ่านพระวาจาของพระเป็นเจ้า แยกออกจาก “โต๊ะศีลมหาสนิท” หรือพระแท่น อันเป็นจุดสำคัญที่สุดของพิธีกรรมองค์ประกอบของพิธีมิสซา

การอ่านบทอ่านไม่ใช่หน้าที่ของประธาน แต่เป็นหน้าที่ของศาสนบริกร เช่น สังกฆานุกรหรือผู้อ่านพระคัมภีร์ สำหรับการอ่านพระวรสารนั้น เป็นหน้าที่ของสังฆานุกรหรือประธานในพิธี จะต้องแสดงออกถึงการคารวะอย่างยิ่งต่อพระวรสารที่อ่านโดยให้เกียรติอย่างพิเศษกว่าบทอ่าน อื่นๆ ไม่ว่าจะในการเลือกผู้อ่านระดับศาสนบริกร หรือพระสงฆ์เอง สัตบุรุษเอง ก็ต้องแสดงความคารวะอย่างพิเศษโดยการยืนฟัง และพนมมืออย่างสำรวม

องค์ประกอบของพิธีมิสซา ในระหว่างการอ่านบทอ่านจะมีการร้องเพลงสั้น ในช่วงแรกจะเป็นเพลงสดุดี (Psalms) และส่วนที่สองจะเป็นเพลงสรรเสริญ (Acclamation) หรือเพลง Hymn บทอัลเลลูยาซึ่งจะร้องก่อนการอ่านพระวรสารองค์ประกอบของพิธีมิสซา การเทศนาเตือนใจ (Homily) เป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรมเป็นสิ่งที่จำเป็นในการหล่อเลี้ยงชีวิตคริสตชนและจะต้องอธิบายบางแง่ ในบทอ่านจากพระคัมภีร์ของมิสซาประจำวันนั้น ๆ

การเทศนาเตือนใจ มีลักษณะพิเศษ แตกต่างจากการเทศน์ในรูปอื่น เพราะการเทศน์แบบนี้เป็นการเทศน์เพื่ออธิบาย หรือโน้มน้าวจิตใจผู้ฟัง ให้ปฏิบัติตาม พระวาจาของพระเจ้าที่ตรัสกับเราผ่านทางพระคัมภีร์ มากกว่าจะมุ่ง เน้นแบบการสอนศาสนาให้คนกลับใจ (Evangelization) หรือการเทศน์ แบบสอนคำสอน (Catechesis) เมื่อพระสงฆ์เทศน์เตือนใจแล้วจะเป็นการประกาศยืนยันความเชื่อ (Credo) เพื่อให้ประชากรเห็นพ้องและสนองตอบพระวาจาของ พระเจ้า ที่ได้ฟังในบทอ่าน และการเทศน์และให้ข้อพิ้นข้อความเชื่อ ก่อนที่จะเริ่มพิธีศีลมหาสนิท และยังนับว่าเป็นบทสรุป “ประวัติศาสตร์แห่งความรอด” ซึ่งสัตบุรุษประกาศยืนยันความเชื่อของพระศาสนจักรที่มีมาแต่เดิม รวมทั้งแสดงความหวังที่จะมีส่วนร่วมในชีวิตนิรันดร์กับพระเจ้าในบั้นปลายด้วย บทภาวนาเพื่อมวลชนมีขึ้นเพื่อแสดงให้เห็นถึงหน้าที่ของคริสตชนที่จะต้องภาวนาเพื่อมนุษยโลกในสังคมในเรื่องต่าง ๆ ที่พระศาสนจักรได้กำหนดไว้

๓) ภาคศีลมหาสนิท

เริ่มจากการเตรียมเครื่องบูชาโดยต้องเตรียมพระแท่น ซึ่งเป็น ศูนย์กลางของพิธีกรรมศีลมหาสนิททั้งหมด โดยผู้เฝ้ารองถ้วยกาลิกส์ และจานศีล (C corporal) นำผ้าเช็ดถ้วยกาลิกส์ (Purificator) ถ้วยกาลิกส์และหนังสือมิสซาวางบนพระแท่น และนำแผ่นปัง และเหล้าองุ่นมาเตรียมไว้ รวมทั้งมีการบริจาด ใส่ถุงทานสำหรับคนยากไร้ หรือทางวัดด้วยคำภาวนาแห่งศีลมหาสนิทหรือการเสกปัง และเหล้าองุ่นให้เป็นพระกายและพระโลหิตของพระเยซูเจ้าถือเป็นหัวใจสำคัญของ พิธีมิสซา ประกอบด้วยการเสกศีลเพื่อระลึกถึง และข้อพิ้นถึงการตั้งศีลมหาสนิทของพระเยซูเจ้า ในอาหารค้ำมื่อสุดท้ายก่อน ทรงรับทรมานและสิ้นพระชนม์บนไม้กางเขน การขับร้องเพลง ศักดิ์สิทธิ์บทข้าแต่พระบิดา การบิปังและการรับศีลมหาสนิทของสัตบุรุษ ซึ่งการรับศีลมหาสนิทนับว่าเป็นส่วนสำคัญยิ่งในพิธี มิสซาบูชาขอบพระคุณพระเจ้าการรับศีลมหาสนิทให้ความหมายหลายประการ เช่น

- (๑) เป็นการร่วมสนิท เป็นหนึ่งเดียวกับพระเยซูเจ้า
- (๒) เป็นการร่วมมีส่วนในงานกอบกู้ของพระเยซูเจ้า
- (๓) เป็นการร่วมสนิทสัมพันธ์กับพี่น้องคริสตชนด้วยกัน

๔) ภาคปิดพิธี

ภาคปิดพิธีนั้นจะเริ่มจากภาคถวายเครื่องบูชาจนถึงบทภาวนาหลังรับศีล คือ การเตรียมเครื่องบูชาการเสกศีลและการรับศีล เป็นต้นองค์ประกอบของพิธีมิสซาการอวยพรและการส่งไป ที่ให้เรากลับไปสู่ชีวิตกับเพื่อนพี่น้องในสังคมของเราต่อไป เมื่อสัตบุรุษรับศีลเสร็จเรียบร้อยแล้วจะเข้าสู่ภาคปิดพิธี ในภาคนี้ ทางวัด สามารถประกาศข่าวต่างๆ ให้สัตบุรุษทราบ จากนั้นจะเป็นการอ้อลา และอวยพร ข้อสังเกตที่คริสตชนบางกลุ่มอาจจะเกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อน เกี่ยวกับพิธีมิสซา คือ จริงๆ แล้ว การแก้บาป (ศีลอภัยบาป) ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของพิธีมิสซาสัตบุรุษสามารถรับศีลอภัยบาปได้ตลอดเวลา แม้ไม่ใช่เวลามิสซา แต่การที่มีการแก้บาปก่อนพิธีมิสซานั้น ก็เพื่อประโยชน์ในด้านการอภิบาลสัตบุรุษ คืออำนวยความสะดวกแก่สัตบุรุษที่มาวัดอาทิตย์ละครั้ง รวมทั้งทำให้การร่วมพิธีมิสซาของสัตบุรุษที่รับศีลอภัยบาปแล้ว มีความหมายมากยิ่งขึ้นเป็นการเสริมสร้างจิตใจ แต่สิ่งที่ควรส่งเสริมคุณค่าและความหมายของศีลอภัยบาปนั้น สัตบุรุษควรรับศีลอภัยบาปอย่างสม่ำเสมอในเวลาใดก็ได้ที่เหมาะสมและมีความต้องการคืนดีกับพระเจ้าซึ่งไม่เพียงก่อนพิธีมิสซาเท่านั้น

๒. อีสเตอร์ (Easter)

อีสเตอร์ หมายถึง การระลึกถึงการฟื้นคืนมาจากความตายของพระเยซูคริสต์ หรือ วันคืนพระชนม์ เข้าใจว่า อีสเตอร์ มาจากคำภาษาอังกฤษโบราณ คือคำว่า **Eastre** ซึ่งเป็นชื่อเทพธิดาของฤดูใบไม้ผลิ ผู้รู้บางท่าน กล่าวว่าอาจมาจากภาษาเยอรมันโบราณ คือ คำว่า **Eostarun** ซึ่งแปลว่า รุ่งอรุณ ยังไม่ทราบแน่ชัดว่าใครเป็นผู้นำเอาชื่อเทพธิดาฤดูใบไม้ผลิ **Eastre** หรือ คำว่า รุ่งอรุณ **Eostarun** ของภาษาเยอรมันมาดัดแปลงเป็นภาษาอังกฤษว่า **Easter** เพื่อใช้เรียกวันคืนพระชนม์ของพระเยซูคริสต์ นักวิชาการบางท่านได้ให้ข้อคิดว่า การฟื้นคืนพระชนม์ของพระเยซูเกี่ยวข้องกับฤดูใบไม้ผลิต่ออย่างน้อย ๒ ประการ

ประการแรก วันอีสเตอร์อยู่ในช่วงเกี่ยวกับฤดูใบไม้ผลิคือระหว่างเดือนมีนา และเมษายน

ประการที่สอง ฤดูใบไม้ผลิเป็นสัญลักษณ์ของชีวิตใหม่เพราะระหว่างฤดูหนาวที่หิมะตก หรืออากาศหนาวเย็น ต้นไม้ส่วนใหญ่จะไม่มีใบ มีลักษณะเหมือนตายไปแล้ว แต่เมื่อฤดูใบไม้ผลิมาถึง ต้นไม้ที่ดูเหมือนตายไปแล้วก็ผลิใบ จึงอาจเป็นสาเหตุที่ใช้คำว่า **Easter** สำหรับวันฟื้นคืนพระชนม์

พิธีกรรมสำคัญของศาสนาคริสต์

ศาสนาคริสต์เรียกพิธีกรรมว่า **พิธีศักดิ์สิทธิ์** (Sacrament) หมายถึง พิธีกรรมที่เชื่อว่าพระเยซูทรงกำหนดไว้ให้คริสต์ศาสนิกชนนำไปปฏิบัติเพื่อเป็นการระลึกถึงและนมัสการพระเจ้า และจะได้มีส่วนร่วมในแผนการแห่งความรอด ชาวโรมันคาทอลิกเรียกพิธีศักดิ์สิทธิ์ว่า "**ศีลศักดิ์สิทธิ์**" มีอยู่ ๗ ศีล แต่ชาวโปรเตสแตนต์ถือว่าพระเยซูทรงกำหนดไว้เพียง ๒ พิธี คือ **พิธีบัพติศมา**และ**พิธีมหา**

สนิทศักดิ์สิทธิ์ ผู้นับถือศาสนาคริสต์ (คริสตชน) เชื่อว่า **ศีลศักดิ์สิทธิ์** เป็น เครื่องหมายและเครื่องมือ นำความรอด เป็นพระคุณ หรือของประทานจากพระเป็นเจ้า เพื่อให้เราได้รับความรอดปลอดภัย อาศัยเครื่องหมายและสัญลักษณ์ภายนอกแบบมนุษย์ เพื่อเป็นสื่อ นำความหมายสร้างความสัมพันธ์กับ พระ โดยทางความเชื่อภายใน เป็นความสัมพันธ์ที่มีต่อกันระหว่างพระกับมนุษย์ เพื่อช่วยให้ได้มีส่วนใน ความศักดิ์สิทธิ์ และสัมพันธ์กับความรักของพระเจ้า ศีลศักดิ์สิทธิ์ เป็นเครื่องหมายภายนอกที่พระเยซูเจ้า ทรงตั้งขึ้นโดยผ่านทางพระศาสนจักรที่ ประทานให้แก่มนุษย์ เพื่อเป็นอุปกรณ์เครื่องมือของพระ นำมา ซึ่งพระคุณ พระพรขทานแห่งความรอด และความศักดิ์สิทธิ์ เป็นเครื่องหมายภายนอกที่มาจากความ เชื่อภายใน เพื่อให้ผู้รับศีลศักดิ์สิทธิ์ ได้รับพระพรขทานจากองค์พระเป็นเจ้า สำหรับประคับประคอง การดำเนินชีวิตของคริสตชนคาทอลิก ตั้งแต่เกิดจนตาย

พิธีกรรมในคริสต์ศาสนา จึงหมายถึง "ศีลศักดิ์สิทธิ์" ได้แก่ เครื่องหมายภายนอกที่ พระเยซูคริสต์ทรงตั้งขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือช่วยให้คนไปสู่ความหลุดพ้นจากความทุกข์ พิธีกรรมสำคัญ ของศาสนาคริสต์ เรียกว่า พิธีรับศีลศักดิ์สิทธิ์ มี ๗ ประการ ดังนี้

๑. พิธีศีลล้างบาป (Baptism) หรือ พิธีศีลจุ่ม

เป็นพิธีกรรมแรกๆ ที่ผู้ นับถือศาสนาคริสต์จะต้องรับเพื่อเป็นการล้างบาปมลทิน ต่าง ๆ เพราะชาวคริสต์เชื่อว่า มนุษย์ทุกคนมีบาปติดตัวมา เป็นการล้างบาปกำเนิดและบาปทุกอย่างที่ ติดตัวมาก่อนหน้านั้น เพื่อให้กลับไปเป็นบุตรของพระเจ้าและเป็นสมาชิกของคริสตจักร มีสิทธิและ หน้าที่อย่างคริสตชนทุกประการ ศีลล้างบาป หรือ ศีลจุ่ม เป็นเครื่องหมายภายนอกที่มาจากความเชื่อ เพื่อเป็นการชำระหรือลบล้างบาปกำเนิด อาศัยการช่วยให้รอดขององค์พระเยซูคริสต์เจ้า

ภาพที่ ๒๘ พระเยซูขณะรับศีลล้างบาป

ที่มา : <http://thaigoodview.com/node/๑๒๐๒๘>

๑.๑ ประวัติความเป็นมา

พิธีล้างบาปสืบเนื่องมาจากความเชื่อของพวกอิสราเอลนับตั้งแต่ยุค พันธสัญญาเดิมที่เชื่อกันว่าการชำระล้างด้วยน้ำเป็นเครื่องหมายของการชำระทางจิตใจ การทำบาปผิดสมาหรือการทำพิธีล้างบาปนี้ นักบุญจอห์น (John the Baptism) เคยทำให้กับพระเยซูที่แม่น้ำจอร์แดนและพระเยซูเคยมีคำสั่งให้ผู้ที่จะเป็น สาวกนั้นต้องรับศีลล้างบาปในนามของพระบิดา พระบุตร และพระจิต ชาวคริสต์นับตั้งแต่ยุคแรกจนถึงปัจจุบันนี้จึงได้ถือปฏิบัติตามกันมา เพราะเชื่อว่าเป็นการชำระตนให้บริสุทธิ์จากบาป ยืนยันความเชื่อในพระคริสต์เจ้าผู้ทรงคืนชีพ ศีลล้างบาปเป็นศีลแรกที่ทุกคนต้องรับเพื่อที่จะเป็นสมาชิกของพระศาสนจักร ตามที่พระเยซูเจ้าได้อธิบายให้ในโคเดมุสฟังว่า.. "ผู้ที่จะเป็นประชากรของ อาณาจักรพระเจ้าจะต้องเกิดใหม่จากน้ำและพระจิต"

คนที่รับศีลนี้ต้องแน่ใจว่า จะละทิ้งหนทางที่ไร้ความรัก ความเมตตาต่อมนุษยชาติ และหันมารับเอาหนทางของพระเยซูคริสต์ ตามที่ยอห์นได้ประกาศเป็นแนวทางว่า "จงกลับใจเสียใหม่...ใครมีเสื้อ ๒ ตัว จงเอาตัวหนึ่งให้คนที่ไม่มี และคนมีอาหาร จงแบ่งให้คนอดอยาก... ส่วนคนเก็บภาษีอย่าเก็บเกินพิกัด และพวกทหารอย่าบังคับขู่เข็ญเอาเงินจากผู้ใดหรือใส่ร้ายเขา จงพอใจกับค่าจ้างที่ตนได้รับ..." ศีลศักดิ์สิทธิ์นี้ยังทำให้เขาเป็นสาวกของพระเยซู มีส่วนร่วมในบุญบารมีและศักดิ์ศรีของพระองค์คือการเป็น สงฆ์ ประกาศก และกษัตริย์ (ผู้นำ) ในชีวิตประจำวันของเขา

- ๑) หน้าที่สงฆ์คือ ภาวนา และร่วมถวายบูชามิสซา
- ๒) หน้าที่ประกาศกคือ สั่งสอนด้วยคำพูดและตัวอย่างที่ดี
- ๓) หน้าที่ของผู้นำคือ ต้องรักและช่วยเหลือผู้ทุกข์ยาก

๑.๒ ความสำคัญ

ผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์ทุก คนต้องผ่านพิธีรับศีลนี้ก่อน เพื่อแสดงว่าตนเองได้เข้ามาเป็นสมาชิกของศาสนจักรแล้ว จึงจะสามารถรับศีลอื่น ๆ ต่อไปได้อีก การรับศีลล้างบาปนี้กระทำได้เพียงครั้งเดียวในชีวิตแม้ว่าจะเปลี่ยนไปนับถือศาสนาอื่น แต่ถ้ากลับมานับถือศาสนาคริสต์อีกก็ไม่ต้องรับศีลนี้ เพราะถือได้ว่าการล้างบาปแล้ว ทั้งนี้ เพราะชาวคริสต์เชื่อกันว่ามนุษย์มีบาปกำเนิดติดตัวมาตั้งแต่เกิดสืบมาแต่บรรพบุรุษ ซึ่งตามพระคัมภีร์เก่า ในศาสนาคริสต์บอกว่าบาปกำเนิดนี้มาจากมนุษย์คู่แรก คือ อาดัม และ อีฟ ศีลล้างบาป มีความสำคัญ ดังนี้

- ๑) เป็นพิธีกรรมสำหรับผู้เริ่มต้นนับถือศาสนาคริสต์ทั้งเด็กและผู้ใหญ่
- ๒) เป็นพิธีกรรมที่บาทหลวงทำพิธีล้างบาป เพราะมีความเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีบาปติดตัวมาตั้งแต่เกิด
- ๓) นิกายโปรเตสแตนต์เรียกพิธีนี้ว่า ศีลจุ่ม
- ๔) บาทหลวงทำพิธีล้างบาปด้วยการเทน้ำมนต์ลงบนศีรษะ

๑.๓ พิธีกรรม

พิธีการรับศีลล้างบาปนี้ มีเครื่องหมายที่สำคัญคือการใช้ น้ำ และการชำระล้าง พร้อมกับคำกล่าวว่า ข้าพเจ้าล้างท่าน ในพระนามของ พระบิดา และพระบุตร และพระจิต ผลของศีลล้างบาปมีความเชื่อว่าจะทำให้ได้รับพระหรรษทานได้กลับเป็นลูกของพระ มีเกียรติและศักดิ์ศรีสมบูรณ์แบบ เพื่อดำเนินชีวิตไปสู่เป้าหมายของความศักดิ์สิทธิ์ทั้งในชีวิตนี้และชีวิต นิรันดรในสวรรค์

ผู้รับศีลล้างบาปอาจกระทำได้ตั้งแต่เริ่มเกิดใหม่หรือกระทำตอนโตเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งจะดีกว่า เพราะเป็นการกระทำด้วยความศรัทธาของตนอย่างแท้จริง ผู้ทำพิธี คือ คุณพ่ออธิการ (ภาษา ชาวบ้านเรียกคุณพ่อเจ้าวัดซึ่งทำหน้าที่เป็นเจ้าอาวาส) หรือผู้ที่คุณพ่ออธิการได้มอบหมาย แต่ในยามวิกฤตใกล้ตายก็โปรดศีลล้างบาปให้ได้ทั้งนั้น ผู้โปรดศีลล้างบาปจะต้องทำให้ถูกวิธี มิฉะนั้นจะเป็นโมฆะ

ภาพที่ ๒๙ การโปรดศีลล้างบาปแก่เด็กทารก

ที่มา : <http://ccbkk.catholic.or.th/children/baptism/baptism.html>

ผู้รับศีลล้างบาปแล้วตามปกติจะมีพ่อแม่ทูนหัวซึ่ง ไม่ใช่พ่อแม่ของตนเอง พ่อแม่ ทูนหัวนี้ คือ ผู้ปกครองศิรัษะผู้รับศีลล้างบาปขณะที่ผู้โปรดศีลล้างบาปจะเทน้ำลงบนศิรัษะ ผู้ได้รับเกียรติเป็นพ่อแม่ทูนหัวนี้จะต้องดูแลลูกทูนหัวทางฝ่าย วิญญาณไปจนกระทั่งลูกทูนหัวสามารถช่วยตนเองได้ และพ่อแม่ทูนหัวนี้จะแต่งงานกับลูกทูนหัวของตนไม่ได้เด็ดขาด การทำพิธีล้างบาปนี้ อาจกระทำในวันคืนวันปาสกา หรือวันอาทิตย์ หรือวันที่เหมาะสม

๒. พิธีศีลกำลัง (Confirmation)

เป็นพิธีเจิมน้ำมันที่หน้าผาก เพื่อเป็นการยืนยันความเชื่อในการนับถือศาสนาคริสต์ เป็นการเสริมสร้างการเติบโตฝ่ายจิตวิญญาณ ทำให้ได้รับพระพร ๗ ประการ ของพระจิต และพร้อมที่จะอุทิศตนรับใช้คริสตจักร การรับศีลกำลังของเป็นการยืนยัน หรือเครื่องหมายบ่งบอกถึง "การบรรลุนิติภาวะทางความเชื่อ" หรือความศรัทธา คือการพัฒนาเติบโต มีกำลัง เข้มแข็งในความเชื่อ สามารถเป็นพยานถึงความเชื่อ ทั้งด้วยความคิด คำพูด และการปฏิบัติ

๒.๑ ประวัติความเป็นมา

ห้าสิบวันหลังจากงานฉลองวันกู่ชาติ พวกสานุศิษย์ของพระเยซู มาชุมนุมในที่แห่งเดียวกัน ทันใดนั้นมีเสียงลมพัดจัด พัดกระโชกเข้ามาในบ้านที่กำลังชุมนุมกันอยู่ พวกเขาได้เห็นเปลวไฟรูปร่างเหมือนลิ้นกระจายออกไปถูกทุกคน สาวกทุกคนได้รับพระจิต จึงเริ่มพูดภาษาอื่นตามที่พระจิตทรงบันดาลให้เขาพูด ในสมัยก่อน ผู้ที่จะเป็นพระสงฆ์ ประภาสหรือกษัตริย์จะต้องได้รับการเจิมก่อน และในศีลบวชเป็นพระสงฆ์ใน ปัจจุบัน พระสังฆราชจะเจิมผู้สมัครบวชด้วยน้ำมันคริสมา ซึ่งเป็นน้ำมันที่ใช้เจิมผู้รับศีลกำลังด้วยเช่นกัน

ภาพที่ ๓๐ สัญลักษณ์ของพระจิตเจ้า

ที่มา : <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/th/f/f๕/Confirmation๒.jpg>

๒.๒ ความสำคัญ

การรับศีลกำลังนั้นจะทำให้ได้รับพลังจากพระเจ้า โดยมีความเชื่อว่าผู้ที่รับศีลกำลังนี้จะได้รับพระคุณของพระจิต ๗ ประการ ได้แก่

๑) **พระดำริ** หรือ **ปรีชาญาณ** ให้เราได้สามารถเข้าใจถึงน้ำพระทัยของพระที่มีต่อเราอย่างผู้ฉลาด

- ๒) **สติปัญญา** ให้เราสามารถเข้าใจถึงความลึกซึ้ง และความจริงของคำสอน
- ๓) **ความคิดอ่าน** ให้เรารู้จักแยกแยะ วิเคราะห์ ตัดสิน และปฏิบัติอย่างเหมาะสมถูกต้อง
- ๔) **พลังกำลัง** ให้เรามีพลังที่จะต่อสู้กับความยากลำบาก และการถูกประจญ
- ๕) **ความรู้** ให้เราสามารถมีความเข้าใจในคำสอนและข้อความเชื่อทั้งทางโลกและทางธรรม
- ๖) **ความศรัทธา** ให้เรามีความรัก เลื่อมใสศรัทธา ผูกพัน และวางใจในพระเจ้าเสมอ
- ๗) **ความยำเกรงพระเจ้า** ให้เรามีความเคารพ ซื่อสัตย์ และรับผิดชอบต่อหน้าพระเจ้าเสมอ

๒.๓ พิธีกรรม

พิธีกรรมของ การรับศีลกำลังคือการทำเครื่องหมาย โดยการปกมือ และการเจมน้ำมันคริสมาที่หน้าผาก ผู้โปรดศีลกำลังนั้น โดยปกติจะเป็นพระสังฆราช (Bishop) ประจำท้องถิ่น ประธานปกมือเหนือศีรษะผู้รับศีลกำลัง ส่วนบาทหลวงอื่น ๆ ที่ร่วมพิธีจะร่วมปกมือเพื่อ ร่วมโปรดศีลกำลังด้วยในขณะที่ปกมือนั้น พิธีกรรมสำคัญของศีลกำลังก็คือ พระสังฆราชเจมน้ำมันที่หน้าผากของเด็กโตที่รู้รับผิดชอบแล้ว เป็นรูปกางเขน และพิธีที่แสดงว่าพระจิตเสด็จเข้าสู่จิตใจผู้นั้นแล้ว ถือเป็นคริสตชนโดยสมบูรณ์

การรับศีลนี้เป็นการแสดงสัมพันธ์ระหว่างพระเจ้ายกกับมนุษย์ อันเป็นการแสดงความมั่นคงทางจิตใจ หรือเป็นการ รับพระจิตให้มาอยู่ในตน ดังนั้น ผู้ที่จะเข้ารับศีลนี้ควรอยู่ในวัยที่รู้เหตุผล นั่นคือ มีอายุประมาณ ๙-๑๔ ปี ในการโปรด ศีลกำลัง เป็นศีลที่พระศาสนจักรอัญเชิญพระจิตเจ้าเสด็จลงมาเหนือผู้รับ และประทานพระพรพิเศษให้ผู้รับ และประทานพระพรพิเศษให้ผู้รับได้มีพลังและปรีชาญาณในการทำหน้าที่ของคริสตชน ในฐานะที่มีภารกิจร่วมกับพระเยซูคริสต์ผู้ทรงเป็น สงฆ์ประกาศก และกษัตริย์ เหมือนสมัยอัครสาวก

๓. พิธีศีลมหาสนิท (Eucharist or Holy Communion)

ศีลมหาสนิทเป็นพิธีกรรมที่ชาวคริสต์จะต้องไปฟังมิสซาในโบสถ์ทุกวันอาทิตย์ เพื่อระลึกถึงพระเยซู ชาวคริสต์จะสวดมนต์ รับขนมปังและเหล้าองุ่นจากบาทหลวงมารับประทาน ถือเป็น การให้เลือดของผู้เข้าพิธีกับเลือดของพระเยซูเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เป็นการแสดงความ เป็นหนึ่งเดียวกันของเหล่าคริสตชนและความสนิทสัมพันธ์กับพระเจ้าผ่านการระลึกถึงการสิ้นพระชนม์และการคืนพระชนม์ของพระเยซู

๓.๑ ประวัติความเป็นมา

ศีลศักดิ์สิทธิ์ในข้อนี้สืบเนื่องมาจากเหตุการณ์ในสมัยที่พระเยซูยังมี ชีวิตอยู่ ซึ่งตรงกับคืนวันพฤหัสบดี ก่อนที่จะถูกจับตัวไปตรึงไม้กางเขน คืนวันนั้นได้มีการรับประทานอาหารร่วมกับสาวกทั้ง ๑๒ คน อันเป็นมื้อสุดท้าย (The Last Supper) ในการรับประทานอาหารครั้งนี้ ขนมปัง และเหล้าองุ่นได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญแห่งพันธสัญญา ทั้งนี้เพราะในขณะที่ รับประทานอาหารนั้น พระเยซูได้ส่งขนมปังให้กับสาวกทั้ง ๑๒ คน พร้อมกับกล่าวว่าขนมปังนี้แทนกายของท่าน จากนั้น พระเยซูได้ส่งเหล้าองุ่นให้กับสาวกและกล่าวว่าเหล้าองุ่นนี้แทนโลหิตที่หลั่ง ออกมาเพื่อยกบาปโทษให้แก่คนทั้งหลาย

๓.๒ ความสำคัญ

การรับศีลมหาสนิทครั้งแรก ในการกินอาหารค่ำมื้อสุดท้าย ศีลมหาสนิทเป็นศีลที่สำคัญที่สุดเป็นศูนย์กลางของชีวิตคริสตชน มีความเชื่อว่าองค์พระเยซูเจ้าประทับอยู่ในศีลมหาสนิทที่เข้ามาสนิทสัมพันธ์ เป็นหนึ่งเดียวในความรักของพระองค์ ทุกคนจึงเป็นหนึ่งเดียวกันในครอบครัว เป็นสมาชิกหรือส่วนต่าง ๆ ในพระกายทิพย์ของพระเยซู ผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์ต้องไปโบสถ์เพื่อทำพิธีบูชามิชซาหรือพิธีบูชาขอบพระคุณทุกวันอาทิตย์ และจะได้รับศีลมหาสนิท ซึ่งรับได้เพียงครั้งเดียวใน ๑ วัน ศีลมหาสนิท หรือศีลกำลัง มีลักษณะสำคัญ ดังนี้

- ๑) การไปร่วมในโบสถ์ทุกวันอาทิตย์ที่เรียกว่า **"มิสซา"** เพื่อระลึกถึงชีวิตและคำสอนของพระเยซู
- ๒) คริสตชนต้องอดอาหารก่อน ๑ ชั่วโมง แล้วจึงสวดบทสวดต่าง ๆ ตามที่กำหนด ครึ่งถึงเวลารับศีลก็เดินไปคุกเข่าหรือยืนที่โต๊ะ รับขนมปังและเหล้าองุ่นอันเป็นสัญลักษณ์แทนพระกายและพระโลหิตของพระเยซูคริสต์จากบาทหลวงหรือพระสงฆ์มารับประทาน พิธีนี้สืบเนื่องมาจาก **"การเลี้ยงอาหารค่ำมื้อสุดท้าย"** ของพระเยซูคริสต์ เรื่องราวทั้งหมดนี้จึงเป็นที่มาของ "ศีลมหาสนิท"

๓.๓ พิธีกรรม

การประกอบพิธีกรรมนี้ เรียกว่า "มิสซา" อันเป็นกิจกรรมของชาวคริสต์ เพื่อร่วมสนิทกับพระเจ้าโดยการรับประทาน "พระกาย" และ "พระโลหิต" นี้ คือความหมายของ "มหาสนิท" ซึ่งแนบแน่นเป็นหนึ่งเดียวใน ประชาคมเดียวกันและอยู่ร่วมกันด้วยความรัก (Agape) อีกทั้งเป็นการประกาศยอมรับว่าพระเจ้าได้สถิตอยู่ในกายตน

พิธีกรรมที่สำคัญคือการทำบูชามิชซา โดยมีเครื่องหมายที่สำคัญคือ แผ่นปังและเหล้าองุ่น ที่เป็นพระกายและพระโลหิตของพระคริสตเจ้า ซึ่งชาวคริสต์จะได้รับจากพระสงฆ์ หรือผู้แทนของพระศาสนจักร ในบูชามิชซา หรือพิธีขอบพระคุณผู้ที่รับศีลมหาสนิทนี้ได้ต้องผ่านการเรียนคำสอน

ในพระคัมภีร์ก่อน และต้องประกอบพิธีบูชามิซซาเพื่อรับศีลมหาสนิทครั้งแรกก่อน จึงจะสามารถรับศีลมหาสนิทได้

ศีลมหาสนิท เป็นศีลที่พระเยซูตั้งขึ้นระหว่างทานเลี้ยงมื้อสุดท้ายกับสาวก พระองค์ตรัสว่า เราปรารถนาเป็นอย่างมาก จะเลี้ยงฉลองกับพวกท่านก่อนที่จะถูกทรมาณ แล้วพระองค์หยิบขนมปังขึ้นมาขอบคุณ พระองค์ทรงหักออกแล้วส่งให้บรรดาสาวกพลางตรัสว่า นี่เป็นกายของเรา ซึ่งได้อุทิศให้พวกท่าน จงทำอย่างนี้เป็นที่ระลึกถึงเรา พระองค์ทรงหยิบถ้วยขึ้นมา กล่าวขอบพระคุณพระเจ้าแล้วส่งให้พวกเขา ตรัสว่า พวกท่านทุกคนดื่มเถิด นี่เป็นโลหิตของเราซึ่งประทับตราพันธสัญญาของพระเจ้า โลหิตของเราต้องไหลออกเพื่อคนเป็นอันมากจะได้รับการอภัยบาป พระเยซูยังตรัสอีกว่า เราเป็นอาหารแท้ที่มาจากสวรรค์ คนที่กินอาหารนี้จะมีชีวิตนิรันดร์

๔. พิธีศีลแก้บาป หรือ ศีลอภัยบาป (Penance of Sacrament of Reconciliation)

ศีลอภัยบาป (Penance) หรือศีลสารภาพบาป (Confession) เป็นการคืนดีกับพระเจ้าและเพื่อนพี่น้อง มีความเสียใจ และตั้งใจที่จะกลับคืนดี เริ่มต้นชีวิตใหม่ในพระหรรษทานของพระเจ้า ศีลแก้บาปเป็นพิธีกรรมที่ชาวคริสต์จะต้องไปสารภาพบาปกับบาปหลวง ซึ่งบาปหลวงในฐานะที่เป็นตัวแทนของพระเจ้าจะเป็นผู้ยกบาปนั้นให้ เป็นการสารภาพความผิดและขอโทษเพื่อให้เห็นได้กลับไปคืนดีกับพระเจ้าและคริสตจักร

๔.๑ ประวัติความเป็นมา

พิธีสารภาพบาปนี้ได้แบบอย่างมาจากพระจริยวัตรของพระเยซูเมื่อครั้งไปรักษาโรคให้แก่คนเป็นโรคเรื้อน และคนตาบอด คนเหล่านี้เมื่อได้รับการอภัยโทษจากพระเยซูแล้วก็หายจากโรคร้ายและคนตาบอด ได้กลายเป็นคนตาดี การรักษาโรคของพระเยซู ก็คือ การใช้อำนาจจิตที่เต็มไปด้วยความรักและความเมตตาอันยิ่งใหญ่แก่คนทุกข์ยาก เหล่านั้น เพราะพวกเขาเป็นผู้ที่มีบาปอันกระทำไว้แล้ว จึงถูกพระเจ้าลงโทษ และพระเยซูซึ่งเป็นพระเจ้าตามความเชื่อของชาวคริสต์สามารถยกบาปให้ได้เพียงกล่าวแก่คนบาปเหล่านั้นว่า บาปของเจ้า เราได้ยกโทษให้แล้ว นับแต่นั้นมาการสารภาพบาปเป็นศีลศักดิ์สิทธิ์ที่มีความสำคัญยิ่ง

ศีลอภัยบาป เป็นศีลที่อภัยบาปของมนุษย์ เมื่อได้ทำผิดพลาดไป ไม่ว่าจะหนักหนาแค่ไหน เพื่อจะได้เริ่มต้นชีวิตใหม่ ตามที่สัญญาไว้ในตอนรับศีลล้างบาป พระศาสนจักรได้รับอำนาจยกบาปจากพระเยซูเจ้า เมื่อพระองค์ตรัสกับนักบุญเปโตรว่า "เปโตร ท่านคือศิลา บนศิลานี้เราจะสร้างศาสนจักรของเราไว้ แม้แต่ความตายก็ไม่อาจเอาชนะศาสนจักรของเราได้ เราจะมอบกุญแจเข้าอาณาจักรของพระเจ้าให้ท่านไว้ สิ่งใดที่ท่านห้ามในโลกนี้ก็จะถูกห้ามในสวรรค์ และสิ่งใดที่ท่านอนุญาตในโลกนี้ก็จะได้รับอนุญาตบนสวรรค์ด้วย"

๔.๒ ความสำคัญ

การชดใช้บาปนั้น อาจารย์กรีติ บุญเจือ (๒๕๓๐ : ๙๗) ได้กล่าวว่า เป็นการเสริมแต่งคุณภาพชีวิตเพื่อให้ชีวิตพระเจ้าพัฒนายิ่งขึ้นตามลำดับทั้ง ในตนเองและผู้อื่น กิจการชดใช้บาปที่บาทหลวง กำหนดนั้น อาจเป็นการสวดบทบางบท หรือให้ทำต้ออะไรบางอย่างตามแต่สะดวกและใจรัก แต่ถ้าเป็นการชดใช้ความเสียหายแก่เพื่อนมนุษย์จะต้องชดใช้ให้อย่างยุติธรรม มิฉะนั้นจะไม่พ้นบาปได้ การชดใช้บาป จึงเป็นการเปิดประตูเข้าสู่ชีวิตใหม่ที่ตนเองจะต้องวางแผนชีวิตโดยอาศัยคำแนะนำจากผู้รู้ เพื่อให้ชีวิตของตนนั้น สามารถพัฒนาก้าวหน้าต่อไปไม่หยุดยั้ง

ในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินไม่อาจสารภาพบาปเป็นส่วนตัวได้ เช่น คนไข้ พุดไม่ได้ เครื่องบินกำลังตก เรือกำลังล่ม หรือกำลังติดอยู่ในตึกที่ไฟไหม้ บาทหลวงจะอภัยบาปให้ทันที คนที่อยู่ในสภาพจำเป็นนี้หากมีบาปแม้แต่นิดเดียวก็ได้รับการอภัยบาปทันทีโดยไม่ต้องมีพิธีอะไรเพิ่ม แต่ถ้ารอดชีวิตไปได้และมีโอกาสสารภาพบาปได้เมื่อใด จะต้องสารภาพทันทีกับบาทหลวงรูปใดก็ได้ทั้งนั้น ศีลอภัยบาป หรือเรียกอีกอย่างว่า ศีลแก้บาป ลักษณะสำคัญ ดังนี้

๑) คุณเขาลงต่อหน้าบาทหลวงและสารภาพความผิดที่ได้กระทำไปเป็นการปลดเปลื้องบาปของตน

๒) แสดงความพอใจหรือความสบายใจหลังจากการได้สารภาพบาปแล้ว

ผลของศีลอภัยบาปคือ ทำให้ผู้รับได้กลับคืนดีกับพระ และอยู่ในชีวิตพระพรหทาน สำนึกถึงความรักของพระ และตั้งใจที่จะปรับปรุงแก้ไข เริ่มต้นใหม่ให้สมกับความเป็นลูกของพระในความครบครัน เป็นอิสระจากบาป มีความบริสุทธิ์ และมีสันติในจิต

๔.๓ พิธีกรรม

ศีลในข้อนี้เป็นการยกบาปที่ได้กระทำแล้ว หลังจากที่ทำกรรับศีลล้างบาปมาแล้ว ผู้ที่มีอำนาจยกบาปให้ได้ต้องเป็นผู้ที่มีตำแหน่งระดับบิชอป (Bishop) หรือบาทหลวงที่ได้รับมอบอำนาจจากบิชอป ถ้ายังชำระหรือชดใช้ไม่หมดก็ต้องไปใช้ในโลกลงหน้าในแดนชำระ ผู้ที่จะเข้ารับศีลมหาสนิทหากมีบาปอยู่ต้องแก้บาปก่อน จึงจะเข้ารับศีลมหาสนิทได้ โดยการบอกบาปของตนแก่บาทหลวงเพื่อว่าท่านจะได้ยกบาปให้ ในการสารภาพบาปนี้นิยมกระทำในห้องเล็ก ๆ ซึ่งจัดไว้ด้านข้างของโบสถ์ภายในห้องเล็กมีม่านหรือฉากกั้นกลาง บางแห่งทำเป็นฝาประตูไว้เพื่อให้ได้ยินเสียงโดยไม่จำเป็นต้องเห็นหน้าผู้ สารภาพบาป ผู้สารภาพบาปและบาทหลวงจะเข้ามาคนละด้านของห้อง เมื่อสารภาพแล้ว บาทหลวงคาทอลิก จะกล่าวว่า "พระจิตได้รับบาปของท่านแล้ว บาปที่ท่านทำให้แก่ผู้อื่นก็ได้ยกโทษให้แล้ว" หลังจากนั้นผู้สารภาพแล้วจะต้องพยายามไม่ทำบาปที่ตนทำไว้ และจะต้องตั้งใจมั่นที่จะไม่กระทำผิดต่อพระเจ้าอีกต่อไป

๕. พิธีศีลเจิมคนไข้ (Anointing of the Sick)

เป็นพิธีการเจิมคนไข้ด้วยน้ำเสก มีบาทหลวงเป็นผู้ทำพิธีเพื่อสร้างกำลังใจแก่ผู้ป่วยให้มีกำลังใจที่จะเอาชนะความเจ็บไข้ **เจิมคนไข้** เป็นการช่วยให้ผู้ป่วยได้รับความรอด ศีลเจิมคนไข้เป็นศีลที่โปรดให้สำหรับผู้ป่วยที่อ่อนกำลัง ในสภาพที่น่าเป็นห่วง หรือกำลังจะสิ้นใจ เพื่อเขาจะได้รับพระพรพรทานในยามเจ็บป่วย และเป็นการเตรียมจิตใจให้ยึดมั่นใน ความเชื่อ และเพื่อการฟื้นฟูสภาพทั้งกายและจิตใจ

๕.๑ ประวัติความเป็นมา

แต่เดิมมาสาวกของพระเยซูได้รักษาคนไข้โดยใช้น้ำมันชโลมเพื่อให้หายจากไข้ จึงเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า พิธีชโลมน้ำมันศักดิ์สิทธิ์ (Holy Unction) ซึ่งคุณพ่อบาทหลวงผู้ทำพิธี อย่างไรก็ตามคนไข้ที่จะทำศีลเจิมนี้ ส่วนมากเป็นพวกที่กำลังจะตายหรือเจ็บหนัก การทำพิธีนี้จะช่วยฟื้นฟูจิตใจของพวกเขาให้ระลึกถึงพระเยซูคริสต์ที่สามารถชนะความเจ็บปวด ความทุกข์ทรมาน และความตาย ดังนั้นการที่คนไข้จะรับศีลเจิมนี้ส่วนมากเป็นพวกอยู่ในขั้นร้ายแรง คุณพ่อบาทหลวงจะเป็นผู้ทำพิธีกรรม โดย เริ่มตั้งแต่อ่านบทอ่านจากพระคัมภีร์เทศน์เตือนใจ ปกมือศีระษะคนไข้แล้วเสกน้ำมัน เจิมน้ำมันที่หน้าผากและมือ หรืออาจเพิ่มเติมในที่อื่น ๆ แล้วแต่ความเหมาะสม แต่ถ้าคนไข้ตายแล้วนักบวชจะไม่ประกอบพิธีนอกจากสวดภาวนาขอพระเจ้าอภัยบาปให้

๕.๒ ความสำคัญ

ศีลเจิมคนไข้เป็นศีลที่จะช่วยให้ผู้ป่วยได้รับสุขภาพดีคืนมา หรือรับการยกบาป ตามที่นักบุญยากอบเขียนไว้ว่า "มีใครในพวกท่านป่วยหรือ เขาควรจะเชิญผู้อาวุโสในศาสนาจักรมาอธิษฐานเพื่อเขาแล้วให้ผู้อาวุโสใช้น้ำมันชโลม น้ำมันให้ในนามพระเจ้า คำอธิษฐานที่กล่าวมาด้วยความเชื่อจะช่วยคนป่วยได้ พระเจ้าจะให้เขากลับมีสุขภาพดีดั้งเดิม และจะทรงอภัยบาปที่ได้กระทำไปแล้ว ฉะนั้น จงสารภาพบาปต่อกันและอธิษฐานเพื่อกัน เพื่อท่านจะได้หายโรค คำอธิษฐานของคนดีมีพลังยิ่งนัก" **ศีลเจิมคนไข้ หรือเจิมครั้งสุดท้าย** เป็นพิธีเจิมคนไข้ด้วยน้ำมันโดยบาทหลวง ต้องการให้คนไข้ระลึกถึงพระเจ้าเพื่อให้มีกำลังใจ ที่จะเอาชนะความเจ็บไข้ได้ป่วย

๕.๓ พิธีกรรม

พิธีกรรมมีเครื่องหมายสำคัญคือ การเจิมน้ำมันที่หน้าผาก และฝ่ามือทั้งสองข้าง คนไข้ที่จะรับศีลเจิมนี้ส่วนมากเป็นพวกอยู่ในขั้นร้ายแรง บาทหลวงจะเป็นผู้ทำพิธีกรรม โดย เริ่มตั้งแต่อ่านบทอ่านจากพระคัมภีร์เทศน์เตือนใจ ปกมือศีระษะคนไข้แล้วเสกน้ำมัน เจิมน้ำมันที่หน้าผากและมือ หรืออาจเพิ่มเติมในที่อื่น ๆ แล้วแต่ความเหมาะสม แต่ถ้าคนไข้ตายแล้ว บาทหลวงจะไม่ประกอบพิธีนอกจากสวดภาวนาขอพระเจ้าอภัยบาปให้

หัวหน้าปกครองคณะบาทหลวง คณะนักบวชคาทอลิกชาย-หญิง และคริสต์ศาสนิกชนชาวคาทอลิก ภายในเขตปกครองของตน ซึ่งเรียกว่าเขตมิสซัง (Diocese) หรือมุขมณฑล โดยในประเทศไทยแบ่งออกเป็น ๑๐ เขตมิสซังผู้จะรับศีลบวชเป็นมุขนายกจะต้องบวชเป็นบาทหลวงมาก่อน และต่อมาได้รับการแต่งตั้งจากพระสันตะปาปาโดยได้รับการอภิเษกเป็นมุขนายกซึ่งเป็นศีลอนุกรมชั้นสูงสุด ตามประมวลกฎหมายพระศาสนจักรได้แบ่งมุขนายกออกเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

๑) มุขนายกเขตมิสซัง (diocesan bishop) หรือบิชอปโดยทั่วไป คือมุขนายกที่พระสันตะปาปาแต่งตั้งให้มาปกครองเขตมิสซังใดเขตมิสซังหนึ่ง มุขนายกประเภทนี้แบ่งออกเป็น

(๑) มุขนายกมหานคร (metropolitan bishop) คือมุขนายกที่ได้รับแต่งตั้งให้ปกครองภาคคริสตจักร (ecclesiastical province) ซึ่งเป็นหน่วยการปกครองที่รวมหลายเขตมิสซังไว้ด้วยกัน โดยเขตมิสซังหลักจะเป็นเขตมิสซังชั้นอัครมุขมณฑล (archdiocese) มุขนายกมหานครจึงเป็นอัครมุขนายกด้วยเพราะเป็นประมุขเขตมิสซังชั้นอัครมุขมณฑล

(๒) มุขนายกปริมุขมณฑลหรือปริมุขนายก (suffragan bishop) หรือซัพฟรากันบิชอป คือมุขนายกที่ปกครองเขตมิสซังที่เป็นบริวารของอัครมุขมณฑล

๒) มุขนายกเกียรตินาม (Titular bishop) หรือทิวลาร์บิชอป คือมุขนายกที่ไม่มีเขตมิสซังในปกครอง แต่ได้รับแต่งตั้งเป็นมุขนายกเพื่อเป็นเกียรติในการทำงานให้คริสตจักร มุขนายกประเภทนี้ได้แก่

(๑) มุขนายกผู้ช่วย (auxiliary bishop) หรืออ็อกซิเลียร์บิชอป คือมุขนายกที่พระสันตะปาปาแต่งตั้งให้เป็นผู้ช่วยของมุขนายกเขตมิสซังในการ ปกครองเขตมิสซังหนึ่ง ๆ และจะได้รับแต่งตั้งจากมุขนายกเขตมิสซังให้เป็นอุปมุขนายก (vicar general) หรืออย่างน้อยก็เป็นผู้ช่วยมุขนายก (episcopal vicar) ในเขตมิสซังของตน

(๒) มุขนายกรอง (coadjutor bishop) หรือโคแอดจูเตอร์บิชอป คือมุขนายกผู้ช่วยที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเกือบเท่ามุขนายกเขตมิสซัง และยังมีสิทธิ์สืบตำแหน่งเป็นมุขนายกเขตมิสซังองค์ต่อไป

(๓) มุขนายกกิตติคุณ (bishop emeritus) หรือบิชอปอิมเมริทัส คือมุขนายกเขตมิสซังที่ได้รับอนุมัติให้ลาออกจากตำแหน่งแล้ว (คือเกษียณตนเอง)

นอกจากนี้เหล่าประมุขมิสซังและเอกอัครสมณทูตก็ได้รับตำแหน่งเป็นมุขนายกเกียรตินามด้วย เพื่อให้เกียรติเสมือนมุขนายกเขตมิสซัง ตัวอย่างเช่น มุขนายก ฌ็อง-บาติสต์ ปาลักัว ประมุขมิสซังสยามได้เป็นมุขนายกเกียรตินามแห่ง

๖.๒ มุขนายกคาทอลิกในประเทศไทย

พระสันตะปาปาประกาศตั้งมิสซังสยามในปี พ.ศ. ๒๒๑๒ แล้ว ก็ได้ส่งมุขนายกเกียรตินามซึ่งล้วนแต่เป็นมิชชันนารีชาวฝรั่งเศสมาเป็นประมุขศาสนาจักรโรมันคาทอลิกในประเทศไทย จนกระทั่ง วันที่ ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๘๗ สมเด็จพระสันตะปาปาปิอุสที่ ๑๒ จึงประกาศแต่งตั้งมุขนายกเกียรตินามคนไทย คือ มุขนายก ยาโกเบ แจง เกิดสว่าง ประมุขมิสซังจันทบุรี เป็นมุขนายกเกียรตินามแห่ง Barcusus นับเป็นคนไทยคนแรกที่ได้ดำรงตำแหน่งมุขนายก

ภาพที่ ๓๒ (ซ้าย) พระคุณเจ้า ฟรังซิสเซเวียร์ วีระ อาภรณ์รัตน์ มุขนายกเขตมิสซังเชียงใหม่

(ขวา) พระคุณเจ้า ยอแซฟ สัจจวาลย์ ศุระตรงค์ มุขนายกกิตติคุณเขตมิสซังเชียงใหม่

ที่มา : https://upload.wikimedia.org/wikipedia/th/e/e๘/Bishop_Francis_Xavier_Vira_Arpondratana.JPG

ปัจจุบันประเทศไทยมีมุขนายกเขตมิสซังคาทอลิกที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ (ที่ยังไม่ครบเกษียณ) ๑๐ ท่าน ได้แก่

เขตมิสซังกรุงเทพฯ	-	อัครมุขนายก ฟรังซิสเซเวียร์ เกรียงศักดิ์ โกวิทวาณิช
เขตมิสซังเชียงใหม่	-	มุขนายก ฟรังซิสเซเวียร์ วีระ อาภรณ์รัตน์
เขตมิสซังนครสวรรค์	-	มุขนายก ยอแซฟ พิบูลย์ วิสิฐนนทชัย
เขตมิสซังราชบุรี	-	มุขนายก ยอห์น บอสโก ปัญญา กฤษเจริญ
เขตมิสซังจันทบุรี	-	มุขนายก ซิลวีโอ สิริพงษ์ จรัสศรี
เขตมิสซังสุราษฎร์ธานี	-	มุขนายก โยเซฟ ประธาน ศรีदारุณศีล

เขตมิสซังนี้ยังสังกัดภาคคริสตจักรเดียวกัน โดยมีอัครมุขนายกเขตมิสซังกรุงเทพฯเป็นมุขนายกมหานคร

เขตมิสซังท่าแร่-หนองแสง - อัครมุขนายก หลุยส์ จำเนียร สันติสุขนิรันดร์

เขตมิสซังอุบลราชธานี - มุขนายก ฟิลิป บรรจง ไชยรา

เขตมิสซังอุดรธานี - มุขนายก ยอแซฟ ลือชัย ธาตุวิสัย

เขตมิสซังนครราชสีมา - มุขนายก ยอแซฟ ชูศักดิ์ สิริสุทธิ์

เขตมิสซังนี้อยู่ในสังกัดภาคคริสตจักรเดียวกัน โดยมีอัครมุขนายกเขตมิสซังท่าแร่-หนองแสงเป็นมุขนายกมหานคร

มุขนายกที่ครบเกษียณ ในปัจจุบันประเทศไทยมีมุขนายกเขตมิสซังที่เกษียณแล้ว (หรือมุขนายกกิตติมศักดิ์) ยังมีชีวิตอยู่ ๖ ท่าน ได้แก่

เขตมิสซังกรุงเทพฯ	-	พระคาร์ดินัล ไมเกิ้ล มีชัย กิจบุญชู
เขตมิสซังเชียงใหม่	-	มุขนายก ยอแซฟ สังวาลย์ ศุระศรางค์
เขตมิสซังนครสวรรค์	-	มุขนายก ยอแซฟ บรรจง อารีพรรค
เขตมิสซังราชบุรี	-	มุขนายก ยอห์น บอสโก มนัส จวบสมัย
เขตมิสซังจันทบุรี	-	มุขนายก ลอเรนซ์ เทียนชัย สมานจิต
เขตมิสซังอุดรธานี	-	มุขนายก ยอร์ช ยอด พิมพิสาร

๖.๓ พิธีกรรม

เครื่องหมายสำคัญของการประกอบพิธีกรรม ก็คือ การปกมือของพระสังฆราชเหนือผู้รับศีลบวช ตลอดจนการเจิมน้ำมันคริสมา เพื่อเป็นเครื่องหมายถึงการประทานองค์พระจิตเจ้า เป็นการอภิเษก และมอบอำนาจของการเป็นสงฆ์แห่งศาสนบริการ เพื่อต่องานขององค์พระคริสตเจ้า และการถูกส่งไปเพื่อรับใช้เป็นผู้ประกาศข่าวดีแห่งความรอด ศีลบวช มีลำดับ 3 ชั้น คือ พระสังฆราช พระสงฆ์ และสังฆานุกร

๗. พิธีศีลสมรส (Matrimony)

เป็นพิธีกรรมที่จะกระทำการผูกพันระหว่างหนุ่มสาวที่จะใช้ชีวิตร่วมกันต้องประกอบพิธีผูกพันกันไว้โดยให้คำมั่นต่อพระเจ้า ซึ่งพิธีกรรมศีลสมรสนี้การประกอบพิธีจะต้องกระทำโดยบาทหลวง จึงจะมีความศักดิ์สิทธิ์และถูกต้อง

๗.๑ ความเป็นมา

พิธีศีลสมรสนั้น ก็คือ พิธีศีลศักดิ์สิทธิ์ อาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า "พิธีรับศีลกล่าว" เป็นศีลที่ใช้ในการประกาศความรักที่ชายและหญิงมีต่อกัน ต่อหน้าพระพักตร์ของพระเจ้า และพร้อมที่จะกล่าวประกาศว่าเขาทั้งสองรักกัน ด้วยความสมัครใจ มีอิสระอย่างเต็มที่ โดยไม่ได้ถูกบังคับ และพร้อมที่จะร่วมชีวิตคู่ เพื่อเป็นของกันและกัน เป็นหนึ่งเดียวในความรักที่หย่าร้างไม่ได้ ที่จะซื่อสัตย์ต่อกันจนตลอดชีวิต เพื่อเป็นเครื่องหมาย เป็นพยานถึงความรักของพระ และพร้อมที่จะมอบครอบครัวใหม่ให้เป็นกรรมสิทธิ์ของพระ และอนาคตของลูกหลานซึ่งพระเจ้าให้มา และเด็กที่เกิดมาเหล่านี้จะต้องถูกนำมาประกาศความเป็น สัตบุรุษ โดยการรับศีลล้างบาป

๗.๒ ความสำคัญ

ศีลสมรส เป็นการแสดงตนต่อพระเจ้าและคริสตจักรว่าทั้งสองจะใช้ชีวิตร่วมกัน เป็นสามีภรรยาอย่างซื่อสัตย์ เป็นสามีภรรยากันโดยถูกต้องตามกฎหมายของศาสนา ดังนั้นการกระทำพิธีศีลสมรสจึงเป็นพิธีศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนา พิธีกรรมมีเครื่องหมายสำคัญคือคำกล่าวของคู่บ่าวสาวต่อหน้าพระสงฆ์ผู้แทนของพระศาสนจักร รวมทั้งบรรดาสักขีพยาน ว่าเขาทั้งสองจะรักกันตลอดไปจนชีวิตจะหาไม่ ดังนั้นศีลสมรสเป็นพิธีกรรมที่จะทำการผูกพันหญิงชายไว้ด้วยกัน พิธีแต่งงานศีลสมรสนั้นจึงเป็นเครื่องหมายแสดงว่าพระเจ้าเป็นผู้กระชับความสัมพันธ์ของชายหญิงคู่นั้น พวกเขาจะไม่แยกจากกัน จนกว่าฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะสิ้นชีวิต นั่นคือความสำคัญของพิธีกรรม

๗.๓ พิธีกรรม

การประกอบพิธีกรรมจะกระทำโดยบาทหลวง บาทหลวงซึ่งเป็นประธานและพยานทางศาสนาเป็นผู้ประกอบพิธีให้ ซึ่งพิธีกรรมจะประกอบกันในโบสถ์ พิธีกรรมการแต่งงานจะทำระหว่างพิธีมิสซา บาทหลวงจะไปอยู่หน้าคู่บ่าวสาวและจะมีพยานเป็นชายหญิงอีกคู่หนึ่ง เมื่อบาทหลวงประกาศความเป็นคู่แต่งงานไปแล้ว จะมีการแลกแหวนที่มีการเสกแล้วให้ระหว่างกัน ความศักดิ์สิทธิ์ของการสมรสอยู่ที่คู่บ่าวสาวให้คำมั่นสัญญาด้วยตนเองว่าเขาทั้งสองจะเป็นเลือดเนื้อเดียวกัน ยกย่องให้เกียรติซึ่งกันและกัน ทั้งในยามทุกข์ ยามสุข เวลาเจ็บไข้หรือเวลาสบายดี จนตลอดชีวิตการสมรสจึงต้องมีใจเป็นอิสระ

วันสำคัญทางศาสนาคริสต์

ศาสนาคริสต์เป็นศาสนาที่มีพัฒนาการตลอดเรื่อยมา มีการปรับตัววิวัฒนาการ จึงทำให้ศาสนามีศาสนิกชนครองอันดับ ๑ ของโลกมายาวนาน แม้ว่าในประเทศไทยอาจจะมีไม่มากก็ตาม แต่ก็ถือว่าไม่น้อย และยิ่งไปกว่านั้น นับว่ามีบทบาทสำคัญมากต่อชาวไทย เราจะเห็นประเทศไทยได้ให้ความสำคัญต่อวันสำคัญของศาสนาคริสต์ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าศาสนาอื่นๆ และวันสำคัญดังกล่าวนั้น อาจแบ่งได้เป็น ๒ ส่วน คือวันสำคัญทั่วไป และวันสำคัญที่จะมีบางนิกายให้ความสำคัญเป็นพิเศษเฉพาะนิกาย ซึ่งจะนำมากล่าวในรายละเอียดต่อไป

๑. วันสำคัญของนิกายทั่วไป

วันที่ ๑ มกราคม สมโภชพระนางมารีย์ พระชนนีพระเป็นเจ้า

พระนางมารีย์ได้รับเกียรติเป็นพระมารดาของพระเยซูเจ้าซึ่งเป็นทั้งพระเจ้าแท้และมนุษย์แท้คาทอลิกจึงนับถือและให้เกียรติสูงส่งแก่พระนางมารีย์

วันที่ ๓ มกราคม สมโภชพระคริสตเจ้าแสดงองค์

พระเยซูคริสตเจ้าแสดงองค์แก่หมู่บัพติศมา ซึ่งเป็นชาวต่างชาติต่างภาษา และต่างศาสนา พระองค์มิได้จำกัดการแสดงองค์ต่อคริสตชนแต่เพียงกลุ่มเดียว

วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พุทธรับเถ้า

การคลุกตนกับเถ้า เป็นประเพณีการแสดงออกของชาวอียิปต์ถึงความสำนึกผิด กลับใจ และใช้โทษความผิดของตน คาทอลิกนำพิธีดังกล่าวมาปรับและลดรูปแบบเป็นการโรยเถ้าบนศีรษะซึ่งเป็นการแสดงออกถึงการเตรียมตัวเข้าสู่เทศกาลมหาพรต(การพลีกายใช้โทษบาป) พร้อมกับเพื่อนคาทอลิกทั่วโลกเป็นเวลา ๔๐ วัน ก่อนสมโภชปัสกา

วันที่ ๑๙ มีนาคม สมโภชนักบุญยอแซฟ ภัสดาของพระนางพรหมจารีมารีย์

นักบุญยอแซฟได้รับเกียรติเป็นสามีตามกฎหมายของพระนางมารีย์และเป็นบิดา(เลี้ยง) ของพระเยซูเจ้า ท่านจึงได้รับการเทิดเกียรติจากคาทอลิกเป็นอย่างมาก

วันที่ ๒๘ มีนาคม อาทิตยมหาทรมาน (แห่ไบลาน)

เวลา ๑ สัปดาห์ก่อนวันปัสกา คาทอลิกนำชีวิตช่วงสุดท้ายของพระเยซูเจ้าที่เกิดขึ้นจริงมาทำการไตร่ตรองและประยุกต์กับชีวิต โดยเริ่มด้วยขบวนแห่ต้อนรับพระเยซูเจ้าด้วยใบปาล์ม

วันที่ ๑ เมษายน พฤษศยมาส ระลึกถึงพระเยซูเจ้าทรงตั้งศีลมหาสนิท

เป็นวันระลึกถึงการรับประทานอาหารมื้อค่ำครั้งสุดท้ายของพระเยซูเจ้า ซึ่งพระองค์ได้ทรงบันดาลให้ปังและเหล้าองุ่น(อาหารและเครื่องดื่มหลักในสมัยนั้น) กลายเป็นพระกายและพระโลหิตของพระองค์ ซึ่งเป็นอนุสรณ์ของการบูชาชีวิต (พระกายและพระโลหิต) เป็นการไถ่กู้มวลมนุษย์

วันที่ ๒ เมษายน ศุกร์ศักดิ์สิทธิ์ ระลึกถึงพระเยซูเจ้าทรงรับทรมานและสิ้นพระชนม์

บนไม้กางเขน

เป็นวันระลึกถึงพระเยซูเจ้าผู้ได้ทรงสละชีวิตด้วยการสิ้นพระชนม์ สิ้นพระชนม์บนไม้กางเขน ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของความรักสุดยอที่พระเจ้าทรงมีต่อมวลมนุษย์มีต่อมวลมนุษย์

วันที่ ๓ เมษายน เสาร์ศักดิ์สิทธิ์ ระลึกถึงชัยชนะที่ทำให้มนุษย์มีความหวังที่จะชนะ

อำนาจบาป ความมืด และความชั่วทั้งหลาย

คาทอลิกเชื่อว่า พระเยซูเจ้ามิได้เป็นผู้แพ้ แต่ทรงพักผ่อนอยู่ในคูหาเวลาที่กลับคืนชีพพระองค์เป็นผู้ชนะ ทำให้มนุษย์มีความหวังที่จะชนะอำนาจบาปความมืด และความชั่วทั้งหลาย

วันที่ ๔ เมษายน สมโภชพระเยซูเจ้าทรงกลับคืนพระชนมชีพ (วันปัสกา)

พระเยซูคริสตเจ้าเป็นผู้ชนะอย่างแท้จริง อัลเลลูยา และมนุษย์ทุกคนก็มีส่วนในชัยชนะกับพระองค์ เนื่องการทรมานและความตาย อีกทั้งมั่นใจว่าชีวิตนิรันดร์กับพระคริสตเจ้าคือคำตอบของชีวิต

วันที่ ๑๖ พฤษภาคม สมโภชพระเยซูเจ้าเสด็จขึ้นสวรรค์

เป็นวันไตร่ตรองและฉลองความหวังว่า คำตอบสุดท้ายที่มนุษย์พึงปรารถนา คือ การได้มีชีวิตอยู่กับพระบิดาเจ้าพร้อมกับพระคริสตเจ้า ซึ่งเป็นผู้นำเราเข้าสู่พระราชัยสวรรค์อันเป็นบ้านแท้ถาวร

วันที่ ๒๓ พฤษภาคม สมโภชพระจิตเจ้า

พระบิดาและพระเยซูเจ้าทรงส่งพระจิตเจ้ามาสู่สานุศิษย์และมวลมนุษย์ทุกคน เพื่อ دلใจให้เข้าถึงคำสอนของพระคริสตเจ้าและนำมามวลมนุษย์ให้ต่อสู้อำนาจของจิตชั่วที่ยังทำงานอยู่ในโลกนี้

วันที่ ๓๐ พฤษภาคม สมโภชพระตรีเอกภาพ

คาทอลิกเชื่อว่า พระเจ้าประกอบด้วยสามพระบุคคลที่ทรงรักเป็นหนึ่งเดียว และมอบความเป็นพระบุคคลของพระองค์แก่กันสามพระบุคคลทรงสนิทสัมพันธ์เปี่ยมล้น จนกระทั่งได้ทรงแบ่งปันชีวิตของพระองค์ด้วยการสร้างให้มนุษย์มีภาพลักษณ์ของพระองค์ในตัวมนุษย์

วันที่ ๖ มิถุนายน สมโภชพระวรกายและพระโลหิตของพระคริสตเจ้า

พระวรกายและพระโลหิตของพระคริสตเจ้า ภายใต้อุปการของปังและเหล้าองุ่นที่ได้รับการเสกในพิธีมิสซาบูชา เป็นอนุสรณ์แห่งพระทรมานและการกลับคืนชีพของพระเยซูเจ้า

วันที่ ๒๗ มิถุนายน สมโภชนักบุญเปโตรและนักบุญเปาโล อัครสาวก

นักบุญเปโตรและนักบุญเปาโลเป็นอัครสาวกเสาหลักของคาทอลิก ท่านทั้งสองเป็นผู้ก่อตั้งพระศาสนจักรที่กรุงโรม ชีวิตการอุทิศตนขึ้นวีรกรรมของท่านทำทลายให้คาทอลิกเลียนแบบอย่างท่าน

วันที่ ๑๕ สิงหาคม สมโภชพระนางมารีย์รับเกียรติยกขึ้นสวรรค์

พระนางมารีย์เป็นมนุษย์บุคคลแรกที่เพียบพร้อมด้วยความดีงามจนกระทั่งได้มีส่วนร่วมร่วมในชัยชนะของพระเยซูเจ้าในระดับสูงสุดเหนือความตาย

วันที่ ๗ พฤศจิกายน สมโภชนักบุญทั้งหลาย

นักบุญหรือผู้ศักดิ์สิทธิ์จำนวนมากที่ไม่ได้รับการประกาศเป็นทางการ แต่ท่านเหล่านั้นได้

พยายามตอบสนองความรักที่พระเจ้าประทานแก่ท่าน ด้วยวิธีการต่าง ๆ จนกระทั่งท่านได้บรรลุถึงพระเจ้า กลายเป็นนักบุญ ซึ่งคาทอลิกฉลองให้เกียรติท่านพร้อมกันในวันนี้

วันที่ ๒๑ พงศ์จิกายน สมโภชพระเยซูเจ้ากษัตริย์แห่งสากลจักรวาล

พระเยซูคริสต์เจ้าเสด็จลงมาบนโลกนี้ เพื่อนำสันติมาสู่มนุษยชาติพระองค์ทรงรวบรวมมนุษย์และสิ่งสร้างทั้งหลายเพื่อนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย แด่องค์พระบิดาเจ้า

วันที่ ๘ ธันวาคม สมโภชพระนางมารีย์ผู้ปฏิสนธินิรมล

พระนางมารีย์ได้รับการทะนุถนอมจากพระฤทธานุภาพของพระเจ้า ให้ปราศจากบาปทุกชนิด แม้กระทั่งบาปกำเนิด

วันที่ ๒๕ ธันวาคม สมโภชพระคริสตสมภพ

พระเจ้าผู้ยิ่งใหญ่และดูหมิ่นอยู่ห่างไกล ได้เสด็จมารับเอาเนื้อหนังกลับกลายเป็นมนุษย์ศักดิ์ศรีของมนุษย์ยิ่งใหญ่และสำคัญ จนกระทั่งพระเจ้าเสด็จมาเป็นหนึ่งเดียว และเป็นเพื่อนร่วมเดินทางบนโลกนี้กับมนุษย์

๒. วันสำคัญของนิกายโปรเตสแตนต์

๒.๑ วันอาทิตย์ทางตาล

พระเยซูทรงรับสั่งให้สาวกไปเอาลามาและประทับนั่งหลังลาเสด็จเข้าสู่กรุงเยรูซาเล็ม ประชาชนพากันเอาใบตาลมาปูตามทางที่พระองค์เสด็จผ่าน ให้สัญลักษณ์ว่าความรอดของพระเจ้าไม่ใช่อาณาจักรแห่งโลกนี้ที่ใช้อาวุธประหัตประหารกัน พระองค์ประทับนั่งบนหลังลา ซึ่งเป็นสัญลักษณ์แห่งสันติภาพ เพื่อให้ประชากรได้ระลึกถึงคำทำนายของผู้เผยพระวจนะ

การเสด็จเข้าสู่กรุงเยรูซาเล็มของพระเยซูคริสต์เป็นการแสดงตัวให้ชนชาติอิสราเอลได้ทราบถึงการเสด็จมาของพระเจ้าผู้ช่วยให้รอดตามคำทำนายของผู้เผยพระวจนะ และพระกรณียกิจของพระเยซูคริสต์ตลอดสัปดาห์ พระองค์ได้แสดงถึงน้ำพระทัยของพระเจ้าที่มีพระประสงค์ต่อการกำหนดวัน วันอาทิตย์ ๑ สัปดาห์ต้นวันคืนพระชนม์ กำหนดให้เป็นวันอาทิตย์ทางตาล

๒.๒ วันศุกร์ประเสริฐ

ตอนบ่ายของวันศุกร์พระเยซูคริสต์ทรงถูกตรึงที่บนกางเขนด้วยความทุกข์ทรมานแลสิ้นพระชนม์ชีพของพระองค์ เพื่อทรงไถ่เราทั้งหลายให้พ้นจากความผิดบาปทั้งมวลพระเยซูคริสต์ทรงเป็นพระบุตรของพระเจ้าที่เสด็จเข้ามาในโลก ทรงสภาพเป็นมนุษย์เช่นเราทั้งหลาย และถูกทรมานจนถึงความตาย พระองค์ยอมสละชีวิตของพระองค์เพื่อมนุษย์ที่มีความผิดบาปพระองค์ทรงยอมให้ชีวิตที่

บริสุทธิของพระองค์เป็นค่าไถ่เราทั้งหลายการกำหนดวัน คือ วันศุกร์ก่อนวันคืนพระชนม์กำหนดให้เป็นวันศุกร์ประเสริฐ

๒.๓ วันพระเยซูคริสต์ทรงคืนพระชนม์

วันอาทิตย์ตอนรุ่งอรุณพระเยซูคริสต์ได้ฟื้นคืนพระชนม์การฟื้นคืนชีพของพระเยซูคริสต์แสดงถึงพระลักษณะของพระเจ้าในพระองค์คริสตชนเชื่อในพระเยซูคริสต์ทรงฟื้นจากความตาย พระองค์เป็นพระเจ้าแห่งองค์นิรันดร์ ที่เป็นความหวังของมนุษยชาติ “ค่าจ้างของความบาปคือความตาย” พระเยซูทรงฟื้นคืนชีพ ทรงมีชัยชนะเหนือความตาย วันนี้จึงเป็นวันที่สำคัญอย่างยิ่งของเหล่าคริสตศาสนิกชนการกำหนดวัน ให้นับจากวันที่ ๒๑ มีนาคมของทุกปีเป็นหลัก และวันอาทิตย์แรกหลังวันเพ็ญ จะเป็นวันคืนพระชนม์ (คำนวณจากปฏิทินตามจันทรคติ)

๒.๔ วันพระวิญญานบริสุทธิ์

วันพระวิญญานบริสุทธิ์หรือวันเพนเตคอส คือ วันที่ ๕๐ นับตั้งแต่วันที่พระเยซูคริสต์ทรงฟื้นคืนพระชนม์ เป็นวันที่อัครสาวกและบรรดาผู้ติดตามพระองค์หลายชนชาติมาชุมนุมพร้อมกันประมาณสามพันคน ทุกคนสามารถพูดและสื่อสารกับคนอื่น ๆ ด้วยภาษาพูดของตนเอง และสามารถร่วมสามัคคีธรรมซึ่งกันและกัน ดังนั้น วันพระวิญญานบริสุทธิ์จึงเป็นวันที่คริสตจักรได้รับฤทธิ์เดชแห่งองค์พระวิญญานบริสุทธิ์เป็นวันที่แสดงถึงว่าพระเจ้าได้ทรงทำงานโดยทางพระวิญญานบริสุทธิ์กับคริสตจักรของพระองค์ทั่วโลกการกำหนดวัน ให้ถือเอาวันอาทิตย์ที่ ๕๐ โดยนับจากวันคืนพระชนม์เป็นวันแห่งพระวิญญานบริสุทธิ์

๒.๕ วันมหาสนิทสากล

พิธีมหาสนิทเป็นพิธีสำคัญของคริสตจักร โดยพระเยซูคริสต์ทรงตั้งพิธีศักดิ์สิทธิ์นี้ โดยการรับประทานอาหารมื้อสุดท้ายร่วมกับอัครสาวกทั้ง ๑๒ คน ในคืนวันพฤหัสบดีก่อนที่พระองค์จะถูกตรึง พระเยซูทรงใช้ขนมปังและน้ำองุ่นเป็นสัญลักษณ์ของพระวรกายและพระโลหิตของพระองค์ที่ทรงหักออกและหลั่งบนไม้กางเขนเพื่อชำระเราทั้งหลายให้ปราศจากความผิดบาปการกำหนดวันปัจจุบันคริสตจักรทั่วโลกจะประกอบพิธีมหาสนิทพร้อมกันในวันมหาสนิทสากลให้ถือเอาวันพฤหัสบดีของสัปดาห์แรกของเดือนตุลาคมเป็นวันมหาสนิทสากล

๒.๖ วันเริ่มเทศกาลรับเสด็จ

คริสตจักรต่าง ๆ ทั่วโลกจะร่วมกันเตรียมจิตใจของสมาชิกของตนให้พร้อมสำหรับวันที่พระเจ้าทรงส่งพระบุตรที่รักยิ่งของพระองค์เข้ามาในโลก ทรงบังเกิดเป็นมนุษย์เช่นเราทั้งหลาย ดังนั้น เป็นโอกาสที่คริสตชนจะเตรียมใจรับการเสด็จมาขององค์พระเยซูคริสต์ นอกจากความปีติยินดี ความสนุกสนานแล้ว คริสตจักรจะเตรียมจิตใจของสมาชิกของตนให้พร้อมที่จะรับองค์พระผู้เป็นเจ้าเข้ามาในจิตใจ ให้การเสด็จมาของพระองค์มีความหมายต่อชีวิตของแต่ละคนการกำหนดวัน วัน

อาทิตย์สี่สัปดาห์ที่สี่ ก่อนถึงวันคริสตสมภพ (บางครั้งตรงกับปลายเดือนพฤศจิกายนหรือต้นเดือนธันวาคม ทั้งนี้ให้วันอาทิตย์เป็นหลัก)

๒.๗ วันคริสตสมภพ

พระเจ้าทรงส่งพระบุตรอันเป็นที่รักยิ่งของพระองค์มาบังเกิดเป็นมนุษย์ เพื่อช่วยมนุษย์ให้รอดพ้นจากความผิดบาป นำมนุษย์ให้กลับไปมีสัมพันธภาพที่สมบูรณ์กับองค์พระผู้เป็นเจ้าอีกครั้งหนึ่งวันบังเกิดของพระเยซูคริสต์ จึงเป็นวันที่คนทั่วโลกพร้อมกันแสดงความปีติยินดี การกำหนดวันวันที่ ๒๕ ธันวาคม จะไม่ตรงกับวันอาทิตย์ทุกปี คริสตชนทั่วโลกจึงนิยมฉลองคริสตสมภพในวันอาทิตย์ แรกถัดจากวันที่ ๒๕ ธันวาคมของทุกปี

สรุป

การไปโบสถ์ในวันพระ โดยชาวคริสต์ในสมัยแรกๆ จะถือวันเสาร์เป็นวันพระ และวันเริ่มต้นของสัปดาห์เหมือนอย่างศาสนายิว เพิ่งมาเปลี่ยนเป็นวันอาทิตย์ในสมัยของเซนต์ปอล และถือกันเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน เมื่อถึงวันอาทิตย์ ชาวคริสต์จะไปโบสถ์เพื่อปฏิบัติศาสนกิจเป็นการพัฒนาจิตใจ การเฉลิมฉลองวันคริสต์มาส ชาวคริสต์จะเฉลิมฉลองรื่นเริงเป็นการใหญ่เพราะถือว่าเป็นวันคล้ายวันเกิดของพระเยซู กล่าวคือ นิกายโรมันคาทอลิกและนิกายโปรเตสแตนต์ถือว่าวันที่ ๒๕ ธันวาคมของทุกปี เป็นวันคล้ายวันเกิดของพระเยซู แต่นิกาย ออร์ทอดอกซ์ตะวันออกถือว่า วันเกิดของพระเยซูตกอยู่ในเดือนมกราคม เทศกาลแอดเวนต์ (Advent) ก่อนถึงวันคริสต์มาส ๔ สัปดาห์ ชาวคริสต์จะพากันอ่านคัมภีร์พันธสัญญาเดิม เพื่อเตรียมตัวต้อนรับวันคริสต์มาส การเฉลิมฉลองวันอีพิฟานี (Epiphany) หลังจากวันคริสต์มาสผ่านไปแล้ว ๑๒ วัน ชาวคริสต์จะเฉลิมฉลองเพื่อระลึกถึงวันที่มีนักปราชญ์ตะวันออกมาเยือนพระเยซูตอนเกิดใหม่ การเฉลิมฉลองเทศกาลอีสเตอร์ ชาวคริสต์จะเฉลิมฉลองเพราะมีความเชื่อว่าเป็นวันกลับฟื้นคืนชีพของพระเยซู กล่าวคือ ชาวคริสต์เชื่อว่าพระเยซูถูกตรึงไม้กางเขนสิ้นชีพในเย็นวันศุกร์ ครั้นรุ่งเช้าวันอาทิตย์ พระเยซูก็ฟื้นคืนชีพสู่สวรรค์

คำถามทบทวนประจำบท

คำชี้แจง : จงตอบคำถามดังต่อไปนี้

๑. จงอธิบายประวัติความเป็นมาของเทศกาลและพิธีกรรมในศาสนาคริสต์
๒. เทศกาลในศาสนาคริสต์ที่เป็นที่รู้จักกันดีคือเทศกาลอะไร และจงอธิบายเทศกาลนั้นมาพอเข้าใจ
๓. เทศกาลตลอดปีของนิกายโรมันคาทอลิกในศาสนาคริสต์มีอะไรบ้าง จงบอกมาให้ครบ
๔. พิธีศักดิ์สิทธิ์ในศาสนาคริสต์หมายถึงอะไร จงอธิบาย
๕. พิธีกรรมสำคัญของศาสนาคริสต์มีอะไรบ้าง จงบอกมาให้ครบ
๖. มิสซาคืออะไร มีองค์ประกอบของพิธีอย่างไร
๗. จงอธิบายบทบาทและความสำคัญของพิธีกรรมในศาสนาคริสต์มาพอสังเขป
๘. วันสำคัญทางศาสนาคริสต์มีอะไรบ้าง จงแสดง
๙. วันสำคัญทางศาสนาคริสต์ นิกายโปรเตสแตนต์แตกต่างจากนิกายอื่นอย่างไร
๑๐. เทศกาลและพิธีกรรมในศาสนาคริสต์มีอิทธิพลต่อสังคมไทยอย่างไร จงอธิบาย

၈၈၀